

Městská památková rezervace a její regenerace – Třeboň – postoje
návštěvníků a turistů.

Poděkování:

Ráda bych poděkovala panu RNDr. PaedDr. Jaromíru Ruxovi, CSc. za vedení, odbornou spolupráci, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli ochotni poskytnout potřebné informace, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Městská památková rezervace a její regenerace – Třeboň – postoje
návštěvníků a turistů.

Bakalářská práce.

Dana Šťastná.

Vysoká škola polytechnická v Jihlavě.

Katedra cestovního ruchu.

Vedoucí práce: RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc.

Stupeň odborné kvalifikace: bakalář.

Jihlava 2009.

Abstrakt a klíčová slova

ŠŤASTNÁ, Dana: Městská památková rezervace a její regenerace – Třeboň – postoje návštěvníků a turistů. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická v Jihlavě. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce PaedDr. Jaromír Rux, CSc. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2009. 61 stran.

Ve své bakalářské práci se věnuji zmapování postojů a názorů návštěvníků ve vztahu k památkám a cestovnímu ruchu. Samotný vlastní text je rozdělen na Teoretickou a Praktickou část.

Teoretická část obsahuje 3 hlavní kapitoly. Úvodní seznamuje s jihočeským krajem, druhá s CHKO Třeboňsko. Nejrozsáhlejší částí je kapitola třetí, která je věnována městu Třeboň. Jde v ní o krátký návrat do historie a popis základních historických a kulturních památek. Zmíněna jsou i novodobá turisticky atraktivní místa, například prostřednictvím návštěvy vyhlášených třeboňských lázeňských středisek. V závěru Teoretické části zmiňuji Program regenerace MPR, do kterého je Třeboň zapojena.

Podstatou Praktické části je prezentace výsledků marketingového výzkumu. Jde o rozbor dat shromážděných prostřednictvím dotazníků a jejich vyhodnocení.

Závěr je shrnutím z mého pohledu nejzajímavějších a nejdůležitějších poznatků.

Klíčová slova: Městská památková rezervace. Třeboň. Regenerace. Cestovní ruch. Turista.

Abstract and key words

ŠŤASTNÁ, Dana: The Urban Conservation Area and Its Regeneration – Třeboň – Position of Visitors and Tourists. Bachelor work. College of Polytechnics Jihlava. Department of Tourism. The leader of work PaedDr. Jaromír Rux, CSc. Level of professional qualification: bachelor. Jihlava 2009. 61 pages.

In my bachelor thesis I inquire into positions and views of visitors in relation to monuments and tourism. The text is divided into the theoretical and the practical part.

The theoretical part contains 3 main chapters. The opening chapter introduces the South Bohemian region, the second one is concerned with protected landscape area Třeboňsko. The third chapter is the largest one and is devoted to the city of Třeboň. It is about a brief return to the history and description of basic historical and cultural monuments. I have also mentioned modern and attractive places, especially through my own visits of renowned spa centers in Třeboň. In the close of the theoretical part I have mentioned regeneration programme, which is Třeboň involved in.

The constituent of the practical part is to present results of marketing research. It is an analysis and evaluation of data, collected through/from questionnaires.

The conclusion is a summary of, in my point of view, the most interesting and important findings.

Key words: The urban conservation area. Třeboň. Regeneration. Tourism. Tourist.

Předmluva

Vážený čtenáři, dovoluji Vám představit svou bakalářskou práci, jejíž zadání zní *Městská památková rezervace a její regenerace – Třeboň – postoje návštěvníků a turistů*.

O čem práce pojednává je v obrysech nastíněno v jejím úvodu.

Byla bych ráda, kdyby byla má práce vnímána jako informační zdroj pro všechny, kteří se zajímají o oblast Třeboňska, konkrétně pak o samotné město Třeboň.

Protože větší část práce je věnována marketingovému průzkumu a prezentaci výsledků z něj, může tato práce zároveň posloužit k porovnání výsledků s jinými památkovými rezervacemi.

Snažila jsem se především věcně přispět k vyhodnocení marketingového průzkumu a prezentaci výsledků dotazníků svými komentáři a názory.

Při psaní bakalářské práce jsem data čerpala z odborné literatury a internetu. Doplnující informace potřebné především pro část praktickou, jsem získala od pracovníků Městského úřadu města Třeboň, Kulturního a informačního střediska a pana Týnovského ze Správy zámku Třeboň.

Obsah

Abstrakt a klíčová slova	5
Abstract and key words.....	6
Předmluva	7
Obsah	8
Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	10
Slovníček použitých termínů a zkratk.....	11
Úvod.....	12
I. Teoretická část	13
1. Jihočeský kraj	13
2. Chráněná krajinná oblast Třeboňsko	13
2.1. Definice CHKO, NPR a PR.....	14
2.2. Správa CHKO Třeboňsko.....	14
2.3. Jihočeské rybníky.....	15
2.4. Třeboňská pánev	16
3. Městská památková rezervace Třeboň.....	17
3.1. Definice MPR	17
3.2. Historie a současnost.....	17
3.2.1. Historie	17
3.2.2. Současnost	19
3.3. Památky města Třeboň.....	20
3.3.1. Masarykovo náměstí.....	21
3.3.2. Státní zámek Třeboň.....	21
3.3.3. Schwarzenberská hrobka u Třeboně.....	23
3.3.4. Augustiniánský klášter a kostel sv. Jiljí.....	23
3.3.5. Empírové divadlo J. K. Tyla	24
3.3.6. Pivovar Regent	24
3.4. Lázně Třeboň	24
3.4.1. Třeboňské lázeňství.....	24
3.4.2. Lázně Aurora.....	25
3.4.3. Bertiny lázně	25
3.5. Program regenerace.....	26
3.5.1. Program regenerace MPR Třeboň.....	27
3.5.2. Důvody pro pořízení městského programu regenerace	27
3.5.3. Naplňování cílů regenerace od roku 1990	28
3.5.4. Cena programu regenerace	29
II. Praktická část	31
4. Sběr sekundárních dat	31
4.1. Statistika návštěvnosti turistického regionu Jižní Čechy (2006).....	31
4.2. Statistika návštěvnosti atraktivit v Jižních Čechách a Třeboni	33
5. Sběr primárních dat.....	35
5.1. Marketingový výzkum	35
5.1.1. Metodika a cíle výzkumu.....	35
5.1.2. Vyhodnocení dotazníků a prezentace výsledků	36
5.1.3. Profil návštěvníka MPR Třeboň.....	53
5.2. Swot analýza	54
6. Závěr	56

7. Informační zdroje.....	58
7.1. Bibliografické zdroje.....	58
7.2. Elektronické zdroje	58
7.3. Citace.....	59
8. Přílohy	62
8.1. Seznam příloh	62

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulka 1 – dosavadní držitelé ceny programu regenerace	30
Tabulka 2 – přehled návštěvnosti a vybrané vstupné na památkových objektech.....	34
Graf 1 – skladba návštěvníků	36
Graf 2 – důvod návštěvy	37
Graf 3 – intenzita návštěvnosti města	38
Graf 4 – atraktivita ročního období	38
Graf 5 – přenocování	39
Graf 6 – počet dnů strávených v místě	40
Graf 7 – počet hodin strávených v místě	40
Graf 8 – počet dnů strávených v místě (cizinci).....	41
Graf 9 – navštívené atraktivity	42
Graf 10 – místo ubytování	42
Graf 11 – ubytovací zařízení	43
Graf 12 – přírodní předpoklady.....	44
Graf 13 – kulturní předpoklady	45
Graf 14 – sportovní předpoklady.....	45
Graf 15 – ostatní předpoklady.....	46
Graf 16 – jak respondent cestuje	47
Graf 17 – způsob dopravy.....	47
Graf 18 – místo trvalého bydliště respondentů	48
Graf 19 – vzdálenost od místa trvalého bydliště	49
Graf 20 – výdaje za ubytování	49
Graf 21 – výdaje za stravování.....	50
Graf 22 – výdaje za vedlejší výdaje/nákupy	50
Graf 23 – pohlaví respondentů	51
Graf 24 – země původu respondentů	51
Graf 25 – věk respondentů	52
Graf 26 – vzdělání respondentů.....	52
Obrázek 1 – Masarykovo náměstí	63
Obrázek 2 – Státní zámek Třeboň	63
Obrázek 3 – Schwarzenberská hrobka.....	64
Obrázek 4 – Pivovar Regent.....	64

Slovníček použitých termínů a zkratk

MPR – městská památková rezervace

MPZ – městská památková zóna

CHKO – chráněná krajinná oblast

NPR – národní přírodní rezervace

PR – přírodní rezervace

Presbytář – kněžiště, někdy též chór, je část prostoru křesťanského kostela či katedrály, která je vyhrazena kněžím [1]

Ambit – otevřená sloupová klenutá chodba na vnitřní šaně budovy, křížová chodba, ochoz [2]

Urbanistický – týkající se výstavby obcí a měst [3]

Signatář - ten, kdo podepsal smlouvu, dohodu, veřejné prohlášení [4]

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila téma *Městská památková rezervace a její regenerace – Třeboň – postoje návštěvníků a turistů*. Dané téma jsem si vybrala nejen proto, že jsem sama chtěla hlouběji poznat oblast, do které jsem již párkrát zavítala, ale i protože si myslím, že atraktivita Třeboňska z pohledů turistů dosahuje stále vyšší úrovně. Třeboň, která patří podle mého názoru k nejhezčím městům v naší republice, se těší velké oblíbenosti i díky kvalitě poskytovaných služeb a velmi dobré síti značených turistických cest a cyklotras.

Cílem mé práce bylo především zmapovat postoje a názory návštěvníků ve vztahu k památkám a cestovnímu ruchu. I z tohoto důvodu je úvodní část práce věnována prezentaci základních informací k Třeboni, k jejím historickým a kulturním památkám, které stojí za shlédnutí a k turisticky nejzajímavějším a nejnavštěvovanějším místům. Za zmínku jistě stojí i Program regenerace MPR Třeboň, v jehož rámci byla Třeboň v roce 1997 oceněna za dosažení nejlepších výsledků v oblasti regenerace první cenou.

Podstatnou část práce věnuji vyhodnocení marketingového průzkumu. Na základě předem sestavených dotazníků jsem se snažila zanalyzovat profil typického návštěvníka Třeboně. Zajímalo mě nejen jaké je oblíbené roční období, ve kterém sem zavítá nejvíce turistů, jak dlouho se zde chtějí zdržet, ale i jaký je podíl českých návštěvníků vůči cizincům, jaký je hlavní motiv a cíl návštěvy tohoto města. Odkud, z jakého místa a čím se do Třeboně návštěvníci dopravili; i na tyto otázky jsem hledala odpovědi.

Výsledky jsou přehledně graficky znázorněny a okomentovány.

I. Teoretická část

1. Jihočeský kraj

Jižní Čechy, druhý největší, ale nejhřidčeji zalidněný kraj České republiky (62 obyvatel/km) se rozkládá na území jižních Čech a jihozápadního cípu Moravy (Dačicko).

Svou krásou každoročně překvapí nejednoho návštěvníka. Kdo sem přijede, uvidí, jaké množství kulturně historických památek zde zanechaly šlechtické rody, vynikající umělci a řemeslníci budoucím generacím. Jde nejen o starobylá města plná života a kultury, gotické kostely, zasněné renesanční zámky, kláštery, památky lidového stavitelství, ale i o zajímavé technické stavby včetně důmyslných rybníčních systémů.

Jižní Čechy mají díky absenci velkých průmyslových podniků také vysokou krajinnou hodnotu. Svědčí o tom množství vyhlášených chráněných území. Jižní Čechy jsou krajem desítek rybníků, borových lesů i rozsáhlých rašelinišť. To je obraz typické jihočeské krajiny v okolí Českých Budějovic, Třeboně nebo Veselí nad Lužnicí. Jižní Čechy jsou však i drsná horská krajina majestátné Šumavy, Novohradských hor a Blanského lesa. [5]

A co skrývá kraj jihovýchodně od Jindřichova Hradce? Díky téměř nenarušené přírodě, volně roztroušeným žulovým blokům, vysokým vrchům i velkým rybníkům bývá nazýván Českou Kanadou.

Na severu je region ohraničen malebným Píseckem v povodí řek Vltavy a Otavy a Tábořskem, proslulému díky husitskému období. Kulturní bohatství kraje je dáno jeho polohou. Střetávají se zde kulturní vlivy germánského a anglosaského severu s vytříbeným uměním italských renesančních mistrů.

2. Chráněná krajinná oblast Třeboňsko

Chráněná krajinná oblast Třeboňsko byla vyhlášena v listopadu roku 1979. [6] Již předtím bylo ale její území pro významné přírodní hodnoty zařazeno v roce 1977, tedy ještě před vyhlášením za CHKO, do světové sítě biosférických rezervací UNESCO. CHKO zaujímá plochu 700 km čtverečních jihovýchodní části České

republiky při státní hranici s Rakouskem na části okresů Jindřichův Hradec, Tábor a České Budějovice.

Pět z dvaceti osmi území v CHKO má statut národní přírodní rezervace (NPR) – Velký a Malý Tisý u Lomnice nad Lužnicí, tok Lužnice se zbytky lužních lesů v NPR, Stará řeka nedaleko Třeboně, Ruda na jižním břehu Horusického rybníka, zachovalá rašeliniště Červené blato a Žofínka.

Vedle národních přírodních rezervací jsou v CHKO Třeboňsko zřízeny i přírodní rezervace (PR), jako například PR Bukové kopce nedaleko Chlumu u Třeboně, PR Písečný přesyp u Vlkova nedaleko Veselí nad Lužnicí, PR Horní Lužnice na horním toku Lužnice u Dvůrů nad Lužnicí nebo PR Záblatské louky nedaleko Záblatí u Ponědraže.

2.1. Definice CHKO, NPR a PR

Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny definuje následující:

Za *Chráněnou krajinnou oblast* lze vyhlásit rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení.

Za *Národní přírodní rezervaci* může orgán ochrany přírody vyhlásit menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku. Stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

Menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast může orgán ochrany přírody vyhlásit za *Přírodní rezervaci*; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky. [7]

2.2. Správa CHKO Třeboňsko

Chráněná krajinná oblast Třeboňsko byla zřízena výnosem Ministerstva kultury ČSR ze dne 15.11. 1979 pod č. j. 22737/79.

Nejcennější části Třebońska jsou chráněny v 33 přírodních rezervacích a památkách o celkové rozloze 4 027 ha. Z toho je 5 v nejvyšší kategorii národní přírodní rezervace o celkové rozloze 1 836 ha, dále zde existuje 1 národní přírodní památka, 21 přírodních rezervací a 6 přírodních památek.

V souvislosti s připojením České republiky k Evropské unii a s implementací její legislativy, konkrétně směrnice č. 79/409/EEC o ochraně volně žijících ptáků a směrnice č. 92/43/EEC o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, bylo do r. 2005 na Třeboňsku je vyhlášeno 16 Evropsky významných lokalit v rámci území sítě NATURA 2000 a rovněž i Ptačí oblast Třeboňsko. Vzhledem k plošnému výskytu prioritních naturových druhů (vydra říční, orel mořský) i některých evropsky významných stanovišť (rašeliniště a rašelinné lesy), síť chráněných území soustavy NATURA 2000 zahrnuje značnou část území Třebońska. [8]

2.3. Jihočeské rybníky

Zakládání rybníků je velmi starým řemeslem. Král Přemysl Otakar II. založil v roce 1263 klášter Zlatou korunu, jež byla obklopena lesy, loukami a pastvinami, řekami, potoky a rybníky. První rybníky byly budovány jako tzv. stavy na menších potocích a říčkách přehrazením jejich toku. V nich byly chovány ryby, přičemž při výlovu byly větší vybrány a menší naházeny zpět. I přesto byl výnos z rybníků mnohdy vyšší než z polností statků.

Rybníkářství bylo podporováno i vladaři, kteří si byli vědomi nejen jeho hospodářského významu. Rybníky plnily úlohu ozdravnou a ekologickou – voda z bahnísek a močálů se za účinků slunečních paprsků odpařovala a jako vodní pára působila na rostlinstvo.

Ve 13. století se objevují první odborníci na vytyčování nových rybníků. Jsou jimi členové rytířského řádů německých rytířů. V polovině 14. století už patřilo rybníkářství mezi výnosná a vážená řemesla. Rybníkáři zakládali své cechy a stávali se bohatými měšťany volenými do městských rad. Také chov ryb zaznamenal pokrok. Dnes rybníky neslouží pouze k chovu ryb, ale plní také funkci rekreační.

Třeboňská rybníční soustava byla roku 2003 nominována pod označením Třeboňské rybníkářské dědictví k zápisu do seznamu světového dědictví UNESCO.

Rybník Svět u Třeboně

Kde jinde než u Třeboně měří cesta kolem Světa pouhých 12 km? Rybník Svět, dílo rybníkáře Jakuba Krčína z Jelčan bylo původně kvůli potížím, které vznikly při stavbě hráze nazýváno Nevděk. Dnes je oblíbeným střediskem rekreace a vodních sportů, které vzniklo v letech 1571 – 1573, plocha dosahuje 201 ha a maximální hloubka činí 3 m. Na jednom konci hráze láká k návštěvě lázeňské město Třeboň, na druhém novogotická Schwarzenberská hrobka.

Kolem rybníku Svět vede naučná stezka - trasa, vedená po polních a lesních cestách, lučních pěšinách a také po rybníční hrázi, je určena hlavně pěším turistům. Za sucha je možno část trasy projet na kole, ale vyznačené úseky je nutné procházet pěšky a kolo vést.

2.4. Třeboňská pánev

Geomorfologický celek, mělká tektonická sníženina – na ploše 1 360 km² je nejrozsáhlejším územím tohoto typu v České vysočině. Většina leží v povodí Lužnice, menší část zasahuje do povodí Stropnice a západní okraje Lipovského prahu jsou odvodňovány přímo Vltavou. V celku se sdružují tři dílčí regiony. Největším z nich je asi 65 km dlouhá a až 28 km široká Lomnická pánev, sníženina o rozloze 807 km². Ve střední a jižní části jsou největší rybníky Třeboňské pánve (Rožmberk, Svět, Velký Tisý, aj.). Významné jsou plochy rašeliny a slatiny (Soběslavská, Veselská, Brokovická, Třeboňská blata) a naváté písky, vytvářející místy přesypy (Písečný přesyp u Vlkova, Písečný vršek). V nejjižnější části je Českovelenická pánev s nejvýznamnějším rašeliníštěm – Červené blato. Druhým regionem Třeboňské pánve je Kardašorečická pahorkatina, lemující na východě Lomnickou pánev a oddělující ji od Křemešnické vrchoviny a Javořické vrchoviny. Nejvyšším bodem je rulový Chlum (514 m), hydrografickou osou řeka Nežárka. Také tady jsou významné rybníky (Staňkovský rybník, Hejtman, Velká Holná). Třeboňskou pánev od Českobudějovické pánve odděluje třetí region – Lipovský práh. K Českobudějovicku spadá výrazným svahem, k východu se sklání povolněji. [22]

Třeboňská pánev je ojedinělým typem krajiny, ovlivněné člověkem hlavně v 13.–16. století, kdy v převážně neúrodných bažinách bylo vybudováno více než 500 rybníků a dalších vodních děl.

3. Městská památková rezervace Třeboň

Třeboň, jedno z nejkrásnějších měst u nás je od r. 1975 městskou památkovou rezervací. Město s 9 015 obyvateli, ležící v rybníční oblasti přesně na půli cesty mezi Českými Budějovicemi a Jindřichovým Hradcem, je proslulé rybářstvím (Třeboňský kapr je dnes světovou značkou), lázeňstvím, vaří se tu i výtečné pivo. Třeboň je městem oblíbeným turisty, kteří ocení nejen množství mimořádných památek, kvalitní informace a služby, ale především i velmi dobrou síť značených turistických cest a vyznačených cyklotras. Kolo je zde obzvláště v létě oblíbeným dopravním prostředkem.

3.1. Definice MPR

Zákon o státní památkové péči definuje památkovou rezervaci takto:

1.Území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů může vláda České republiky nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.

2.Vláda České republiky nařízením stanoví obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče v památkových rezervacích. [9]

3.2. Historie a současnost

3.2.1. Historie

Třeboň vznikla zřejmě již někdy v polovině 12. století, jako dvorec nebo trhově osada v těžko prostupném pohraničním hvozdu, u stezky z Uher do Bavor, v kraji

plném bažin. Území dostal jako výsluhu od krále první známý člen později rozvětveného rodu Vítkovců Vítek z Prčice – a osadu nazval Witigenowe (Vítkův luh). Ta krátce náležela klášteru ve Zwettlu. V polovině 13. století ji vykoupili bratři Pelhřim a Ojř z landštejnské větve Vítkovců. Již v roce 1280 zde existoval farní kostel, kolem roku 1300 městečko chránilo opevnění, zesílené vodním příkopem. V roce 1341 se Třeboň označuje jako město a v roce 1366 se vedle německého, poprvé objevuje i český název (odvozený od „vytříbení“ lesa). Tehdy také Třeboň získali bratři Petr, Jošt, Oldřich a Jan z rožmberské větve Vítkovců – a město začalo nabývat na významu. Již o rok později založili Rožmberkové v Třeboni augustiniánský klášter, v roce 1376 udělili Třeboni právo měst královských a v roce 1378 vymohli u krále Karla IV. výsadu na dovoz soli. Na konci 14. století už stály zděné hradby s hrádkem. Připočteme-li k tomu okolní bažiny, je jasné, že Třeboň byla prakticky nedobytná. Však také brzy poté odolala několika útokům husitů. V roce 1480 získala Třeboň povolení týdenního trhu, v roce 1481 byl ustaven krejčovský a v roce 1484 ševcovský cech. Navíc panovník Vladislav II. nařídil, aby všichni formani na trase z Budějovic a Krumlova jeli do Jindřichova Hradce pouze přes Třeboň. Začaly se zakládat rybníky, vařilo se pivo. [22]

Když v roce 1505 nastoupil Petr Vok, nesnažil se dál rozšiřovat panství, ale víc pracoval na posílení významu hospodaření. Do svých služeb přijal Štěpánka Netolického, který mj. založil Zlatou stoku. V držení panství se během 16. století vystřídalo několik členů rožmberského rodu, z nichž k nejvýznamnějším patřil Vilém z Rožmberka, který nastoupil v roce 1551. Panství po nějakou dobu spravoval Mikuláš Ruthard z Malešova, jehož dílem je např. soustava rybníků u Chlumu. Již tehdy byl regentem všech rožmberských panství Jakub Krčín z Jelčan, který v Ruthardovi viděl svého konkurenta a tak na jeho místo jmenoval povolanějšího Jana Černého z Vinoře. Ten pak Krčínovi pomáhal se stavbou nových rybníků. Tak vznikl největší rybník v Čechách Rožmberk a přímo pod hradbami rybník Svět, dříve nazývaný Nevděk.

Po Vilémově smrti v roce 1592 převzal majetek jeho mladší bratr Petr Vok. Vedle statků ale podědil i dluhy, a tak prodal císaři Rudolfovi II. Krumlovské panství a sám se i se svými úředníky a dvorem přestěhoval do Třeboně, kam převezl i rodový archiv. Šťastné období ale skončilo vpádem pasovských vojsk, smrtí Petra Voka v roce 1611 – posledního člena rodu a dalšími událostmi. Panství připadlo Švamberkům, kteří se postavili na stranu odbojných stavů. Po bitvě na Bílé hoře se Třeboň sice ubránila

prvnímu náporu císařských vojsk, ale v roce 1622 se nakonec vzdala a Třeboňsko bylo vyplněno. Další utrpení přinesla třicetiletá válka. Až v roce 1660 získal panství Jan Adolf kníže ze Schwarzenberka. Panství bylo ve složité situaci – zůstalo tu pouhých 280 usedlíků oproti původním 1600. Životy si vybrala jak válka, tak morová rána v roce 1640. Město trápily i velké požáry – např. v letech 1686, 1723 a 1781. V roce 1851 byl zřízen samostatný třeboňský okres, v roce 1873 vybudována železniční trať – ale oblasti to nějaký velký průmyslový rozmach nepřineslo. V roce 1883 byl zahájen lázeňský provoz, využívající okolní ložiska rašeliny. [22]

Ve 2. polovině 19. století začalo ožívat místní rybníkářství, kterému později vědeckými podklady pomáhal hlavně známý český hydrobiolog a ředitel třeboňského schwarzenberského rybníkářského panství Josef Šusta (1835 – 1914).

V roce 1960 obdrželo město lázeňský statut.

V roce 1980 byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Třeboňsko.

3.2.2. Současnost

V současnosti je Třeboň významným lázeňským městem a důležitým společenským a turistickým centrem jižních Čech. Je městem nabízejícím velice pestrý program se širokou paletou aktivit. Největší zájem návštěvníků se soustřeďuje na místní pamětihodnosti.

Veřejnosti přístupná je velká část zámku (v sezóně od dubna do října denně mimo pondělí), kde se postupně rozšiřuje počet prohlídkových tras. V zámecké galerii vystavují známí i začínající umělci a stále se zde koná řada doprovodných akcí. V areálu zámku je restaurace, možnost ubytování. Problémem není zajistit na objednávku různé společenské akce nebo pronajmout prostor. Na Masarykově náměstí je Informační a kulturní středisko, které zajišťuje i průvodcovské služby a vstupenky na různé kulturní akce.

V Třeboni je Divadlo J. K. Tyla a na Masarykově náměstí se nachází kino Světozor. Střediskem společenského života je Kongresové a kulturní centrum Roháč, kde se pořádají kongresy, plesy, diskotéky, ale také sportovní akce. Známým podnikem je Rybářství Třeboň, nejvýznamnější producent sladkovodních ryb v Evropě, které zajišťuje zajímavé služby veřejnosti, jako je např. možnost sportovního rybolovu nebo

zážitky při lovu divokých kachen. V Třeboni lze také na mnoha místech ochutnat vynikající rybí speciality (např. restaurace Šupina, Šupinka, Rožmberská bašta). Ve městě stojí Tyršův stadion, sportovní hala, u hotelu Bohemia&Regent bowling a vedle bistra U Kapra minigolf, v areálu SOU oděvní je horolezecká stěna, ve městě si lze objednat jízdu na koni či vyhlídkové lety. Mezi místními i mezi návštěvníky je oblíbené koupaliště Ostende a loděnice u rybníka Svět, kde se provozuje jachting. V Doubí, 2 km jihovýchodně od centra města leží velký sportovní komplex Sport-centrum.

Přímo za hradbami města se rozprostírá typická jihočeská krajina. Celá oblast Třeboňska je pokryta hustou sítí turistických a cyklistických cest, které umožňují blíže poznat malebnou krajinu s rybníky, hlubokými lesy a prosluněnými loukami. Z nejznámějších stojí za zmínku Cyklistická naučná stezka Okolo Třeboně, která je vedena po málo frekventovaných silnicích, lesních cestách a hrázích rybníků nebo Naučná stezka Okolo Světa, která tvoří uzavřený kruh okolo rybníka Svět.

Kultura v Třeboni je rozvíjena i prostřednictvím Informačního a kulturního střediska města Třeboň, které celoročně zajišťuje různé kulturní akce, koncerty, výstavy, slavnosti a festivaly. Mezi pravidelně pořádané akce patří např. Květinová Třeboň a Amarylis na zámku, Třeboňské kulturní léto, Třeboňský divadelní festival, Hudební festival Okolo Třeboně a další.

3.3. Památky města Třeboň

V Třeboni, která je od roku 1975 městskou památkovou rezervací, se zachovalo velké množství historických budov.

V městečku byla hned při jeho založení postavená tvrz a brzy byla Třeboň obehnaná i jednoduchým pevněním. Historický střed města s mnoha nádhernými, renesančními a barokními domy, komplexem původně gotického a později barokně upraveného kláštera, velmi dobře zachovalým městským opevněním a nádherným zámkem je unikátem, neboť je jako jedno z mála českých měst přístupné z okolí pouze bránou nebo brankou.

3.3.1. Masarykovo náměstí

Protáhlé náměstí, které je centrem města, původně vzniklo při dálkové komunikaci z Českých Budějovic do Jindřichova Hradce.

Dominantou náměstí je stará radnice, která byla vybudována v roce 1563 vlašským stavitelem Jakubem Cornbellem ze dvou vyhořelých domů, které obec koupila rok před tím. Na začátku 17. století byla radnice za přispění císaře Ferdinanda III. rozšířena a v roce 1638 k ní byla přistavěna masivní čtyřboká, 31m vysoká věž s arkádovým ochozem, hodinami a cibulovitou střechou s lucernou. V roce 1742 ozdobily průčelí fresky a rožmberský, schwarzenberský a městský znak. Další velká přestavba se uskutečnila ještě v roce 1819, kdy došlo ke zvýšení radničního domu o 2. patro. V letech 1932 – 1933 bylo v zadním traktu radnice v místech bývalé sladovny vybudováno divadlo. V roce 2008 bylo ve staré radnici znovutevřeno městské muzeum.

Nejcennějším měšťanským objektem na náměstí je dům U bílého koníčka z roku 1544, který byl v letech 1972 – 1973 adaptován na hotel.

Na domě č.p. 89 z poloviny 16. století je pamětní deska, která návštěvníkům připomíná, že zde žil Štěpánek Netolický.

Za zmínku stojí i mariánský sloup z roku 1780 s plastikami P. Marie, sv. Vojtěcha, sv. Alžběty a sv. Petra – dílo českobudějovického kameníka Leopolda Hubera – a dále kamenná kašna z roku 1569.

3.3.2. Státní zámek Třeboň

Třeboňský zámek, který je významnou dominantou města a veřejností vyhledávanou památkou, je vůbec jedním z největších zámeckých komplexů u nás. Byl vybudován jako tvrz a později kamenný hrádek na místě panského dvorce ze 14. století.

Areál byl rozšířen v roce 1456 a dále v letech 1479 – 1480 a 1519 – 1524. Po požáru v roce 1562 se objekt změnil na renesanční zámek, na němž v letech 1586 – 1588 pod ochranou Viléma z Rožmberka pobýval alchymista John Dee a v roce 1588

zde bádá Edward Kelley. Zámek velkoryse upravil a rozšířil Petr Vok v letech 1599 – 1611. Poslední z Rožmberků také na zámku zemřel. Od roku 1660 do roku 1939 sídlili na zámku Schwarzenberkové, kteří v létě objekt pronajímali jako ubytovací zařízení. V roce 1940 zabralo zámek gestapo, po osvobození byla nad zámek zavedena státní správa a v roce 1947 byl zámek zestátněn. Dvoupatrová čtyřkřídlá budova má třípatrovou hranolovou věž. Nad vstupním portálem je mramorový rožmberský znak a malba od T. Třebochovského z roku 1608. Vnější nádvoří obklopují renesanční hospodářské a správní budovy. Pár kroků od zámecké věže je barokní kašna z roku 1712, zakončená sloupkem s plastikou havrana klovajícího Turka (připomíná vítězství Adolfa Schwarzenberka nad Turky u Rábu). [22]

V zámku je zhruba 120 místností, přičemž část z nich je přístupná veřejnosti. V další části je umístěn třeboňský archiv, který je považován za jeden z nejvýznamnějších v České republice. Mimo to je na zámku galerie, kde se konají výstavy a v suterénu zámku najdete Stálou expozici Třeboňsko – krajina a lidé. Kombinace nástěnných map, fotografií a kreseb spolu s krátkými filmy poskytují návštěvníkům ucelené informace o přírodě, historii města a okolí, o lázeňství i rybníkářství. V zámeckých sklepeních je k vidění také expozice Strašidla zemí Koruny české a erbovní bestie, která láká především děti pestrou přehlídkou nadpřirozených bytostí fantastické zoologie, které se často objevují v erbech šlechtických rodů.

Návštěvníci zámku si mohou vybrat některou ze tří prohlídkových tras:

1. trasa – renesanční interiéry Rožmberků z přelomu 16. a 17. století
2. trasa – pokoje knížat Schwarzenberků s nábytkem a uměleckými předměty z 2. poloviny 19. století
3. trasa – kombinace toho nejlepšího a nejzajímavějšího z 1. a 2. prohlídkové trasy

Po ukončení návštěvnícké sezony 2008 byla na 1. trase zahájena její kompletní renovace. Místnosti oratoř, alchymistická dílna a kabinet budou pro návštěvníky zpřístupněny od 1. 7. 2009, ostatní (knihovna, přípravná, jídelna a rožmberský sál) bude zprovozněn po dobu výstavy květin Amarylis na zámku v době 11. – 26. 4. 2009, poté taktéž od 1. 7. 2009.

3.3.3. Schwarzenberská hrobka u Třeboně

Novogotická hrobka Schwarzenberků postavena v letech 1874 – 1877 má podobu nevelkého kostela a je přístupná turistům. Hrobka se nachází u silnice směrem na Borovany na břehu rybníka Svět, přibližně 1 km od centra města. Zavede Vás k ní i jedna ze tří značených turistických stezek. Zajímavostí je, že vlastní hrobka se nachází pod úrovní terénu i hladiny rybníka Svět.

Hrobka byla vystavěna na příkaz kněžny Eleonory Schwarzenberkové, když původní rodové pohřebiště v nedalekém kostelíku sv. Jiljí přestalo vyhovovat jak prostorově, tak zpřísněnými hygienickými předpisy. V hrobce je pohřbeno nebo připomínáno 27 příslušníků rodu Schwarzenberků.

Součástí dvoupatrové stavby je nejen samotná hrobka, vysvěcená roku 1877, ale také kaple Božského Vykupitele s oltářem z bílého pískovce, sádky a istrijského mramoru.

V dnešní době je kaple využívána především v letních měsících k pořádání koncertů.

3.3.4. Augustiniánský klášter a kostel sv. Jiljí

Gotický klášter augustiniánů ze 14. století, později renesančně a barokně upravovaný, s cenným gotickým kostelem sv. Jiljí se nachází v blízkosti hlavního náměstí. Patří mezi nejceněnější treboňské církevní památky.

Kostel vyniká mimořádnou slohovou čistotou, jeho zvláštností je rozdělení chrámové síně čtyřmi sloupy, tzv. dvojloží, které bylo provedeno v českých zemích poprvé.

Presbytář (kněžiště [1] – pozn. autora) dostal po požáru v roce 1781 valenou klenbu. Někdy kolem roku 1400 byly pro hlavní oltář zhotoveny tabulové obrazy od Mistra treboňského oltáře (originály jsou dnes v pražské Národní galerii) a opuková socha Madony s děckem, mimořádné dílo gotického jihočeského sochařství. Pozornost zasluhují i bohatě řezané chórové lavice, zhotovené v roce 1722 v Bamberku. Ambit (křížová chodba [2] – pozn. autora) je sklenut prostou křížovou klenbou, žebra zdobí ornamenty. Při pozdějších barokních úpravách byly zabíleny a v roce 1705 překryty obrazy s výjevy ze života sv. Augustina. V letech 1902 – 1903 byly původní malby restaurovány. [22]

3.3.5. Empírové divadlo J. K. Tyla

Divadlo, které bylo vybudováno v letech 1832 – 1833 na místě někdejší sladovny městského pivovaru, patří k nejstarším měšťanským divadlům v Čechách.

Hrál zde v roce 1844 loutkař Matěj Kopecký a v posledním roce svého života (1866) tady také vystupoval Josef Kajetán Tyl.

3.3.6. Pivovar Regent

Areál třeboňského pivovaru Regent vznikl přestavbou z původní rožmberské zbrojnice, kterou nechal vybudovat v letech 1606 – 1608 Petr Vok. Zbrojnice byla potom v letech 1699 – 1723 přestavěna podle projektu Jakuba de Maggi (za spolupráce Jana de Maggi a Pavla Ignáce Bayera) na panský schwarzenberský pivovar.

Postupem času pivovar přestával stačit poptávce po svém produktu, proto docházelo k jeho opakovanému rozšiřování až do nynější velikosti a podoby.

3.4. Lázně Třeboň

3.4.1. Třeboňské lázeňství

Za počátky třeboňského lázeňství možná vděčíme již Rožmberkům, kteří už tenkrát asi věděli, že být v Třeboni znamená „bahnit si“. Zdejší přírodní slatina má totiž blahodárné účinky na nemoci pohybového ústrojí a revmatické choroby, poúrazové a pooperační stavy.

Organizovaná lázeňská péče v Třeboni má svou tradici trvání více než 100 let. K 1. 1. 1957 byla vytvořena lázeňská organizace Československé státní lázně Třeboň. Tvořily ji Čsl. státní lázně Třeboň, Čsl. státní lázně Bechyně a Čsl. státní lázně Vráž u Písku. V roce 1960 obdržela Třeboň statut lázeňského města. Třeboňské lázně nyní nabízejí pobyt a léčbu ve dvou lázeňských domech – v Bertiných lázních a v Lázních Aurora. Návštěvníci si zde užívají zejména slatinné koupele a zábaly, vodoléčebné procedury, masáže a další tradiční i moderní metody. Léčebné pobyty jsou doplněny

kulturními programy, zájezdy a výlety. Obě zařízení využívají především léčivé rašeliny, dovážené sem z polesí Svatá Barbora.

3.4.2. Lázně Aurora

Významným mezníkem rozvoje lázeňských služeb byla výstavba lázeňského sanatoria Aurora, které bylo uvedeno do provozu 7. 11. 1975. V průběhu roku 1983 byl k sanatoriu připojen objekt krytého rehabilitačního bazénu, sauny, tělocvičny a solária a byl tím vytvořen moderní lázeňský komplex, kde se denně podrobuje lázeňským léčebným procedurám 600 - 700 pacientů.

Lázeňský komplex Aurora se nachází na západním okraji jihočeského města Třeboně v klidném prostředí rozsáhlého parku na břehu rybníka Svět. Specializuje se na léčení poruch pohybového aparátu, revmatických chorob, poúrazových a pooperačních stavů a celkovou rekondici těla i mysli. [10]

V hlavní nabídce jsou mimo slatinných koupelí a zábalů koupele bylinné, uhličitě či perličkové, vířivé lázně horních a dolních končetin, skotské stříky, elektroléčebné a světloléčebné procedury, kryoterapie, masáže, parafínové zábaly.

Pro dosažení maximálního účinku léčby se doporučují klasické léčebné pobyty v délce 3-4 týdnů. V nabídce jsou ale i krátkodobé relaxační programy (víkendové nebo týdenní) a také jednotlivé volně prodejné procedury.

3.4.3. Bertiny lázně

V roce 1883 místní učitel Hucek vyzkoušel účinky rašeliny, když už si nevěděl rady s trápením dcery Berty, která trpěla těžkým revmatismem. Nemoc se zmírnila a pan učitel na zahradě svého domu zřídil první soukromé lázně – Bertiny. Koncem roku 1909 se stala majitelkou lázní Rosalie Vlčková. Tehdy poskytovaná lázeňská péče nebyla určena prostým lidem, což potvrzuje cena jedné slatinné koupele, která činila 16 – 21 korun rakouské měny. Bertiny lázně zůstaly v soukromém vlastnictví do roku 1939. V tomto roce je Rosalie Vlčková prodala městu Třeboň. V roce 1940 zde vznikly Městské slatinné a uhličitě lázně a od roku 1941 sloužil areál jako ubytovna evakuovaných německých dětí. Na konci 2. světové války zde byl lazaret pro maďarské vojáky a po osvobození v roce 1945 lazaret sovětské armády.

Lázeňský provoz byl opětovně zahájen v roce 1946. [11]

3.5. Program regenerace

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón byl ustaven vládním usnesením číslo 209 ze dne 25. března 1992 jako nástroj záchrany a rozvoje i pevně daných organizačních a ekonomických podmínek obnovy kulturních hodnot a ozdravení životního prostředí, ale také vytvoření center rozvoje podnikatelských aktivit historických jader měst a obcí. Jejich stav po změně politických poměrů po roce 1989 byl tristní: nedostatečná a zanedbaná technická infrastruktura, špatný stavební stav objektů, špatná kvalita bydlení, nevyhovující sociální skladba obyvatelstva, chybějící síť obchodů a služeb i narušené vlastnické vztahy. Snaha Sdružení o systémové řešení regenerace historických sídel došla odezvy na Ministerstvu kultury ČR a tehdejším Ministerstvu pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR - později pak aktivity převzalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [12]

Proces regenerace, který zasáhl téměř všechny MPR a MPZ naší republiky vede k viditelnému zlepšení stavu památkově chráněných území. Dochází k postupné obnově systémů infrastruktury, komunikací, domovního a bytového fondu. Je kladen důraz na zlepšování stavu životního prostředí. Města ožívají obchodním a společenským ruchem i kulturou. Díky regeneraci vznikají nová pracovní místa a je vytvářen prostor pro podnikání. Opravená historická jádra přitahují ve stále větší míře turisty, což má za následek růst nároků na zařízení a služeb cestovního ruchu.

Legislativní ukotvení zaručuje kontinuální existenci a uživatelům je tak dána možnost plánovat procesy v delším časovém horizontu. Program regenerace zařadil péči o kulturní památky a regeneraci památkově chráněných území mezi priority místní politiky, aktivizoval a motivoval je ke koncepční a koordinované péči o kulturní hodnoty v rámci sociálního a ekonomického rozvoje území. Stimulační finanční politika programu, která předpokládá spoluúčast majitelů, je momentem, kdy se obce i soukromí vlastníci snáze rozhodnou investovat "část" celkového finančního objemu. Nadto ulehčuje komunálním rozpočtům a dává možnost investovat prostředky např. do infrastruktur, komunikací. Celý proces regenerace sídla postupuje rychleji. Nehledě na to, že mnohá města by vzhledem k možnostem rozpočtů a celkovým potřebám památek vůbec nerekonstruovala. [12]

3.5.1. Program regenerace MPR Třeboň

Českokobudějovické pracoviště Národního památkového ústavu je odbornou institucí, která se zabývá ochranou, poznáváním, dokumentací a prezentací památkového fondu na území Jihočeského kraje. Ve správě ústavu se nachází třináct významných jihočeských památkových areálů – hrady a zámky Český Krumlov, Hluboká, Kratochvíle, Rožmberk, Červená Lhota, Jindřichův Hradec, Dačice, Nové Hrady, Zvíkov, Landštejn, Třeboň, Schwarzenberská hrobka Domanín a klášter Zlatá Koruna. [13]

Výnosem ministerstva kultury CSR ze dne 12. srpna 1976 čj. 14266/76 VI/1 bylo historické jádro města Třeboně podle §4 odst. 1 zákona č. 22/1958 Sb. O kulturních památkách prohlášeno za městskou památkovou rezervaci.

Rozhodnutím Odboru kultury ONV v Jindřichově Hradci dne 14.12. 1987 pod čj. 1804/404/5-87 kult bylo určeno ochranné pásmo pro památkovou rezervaci Třeboň. [14]

3.5.2. Důvody pro pořízení městského programu regenerace

Po vyhlášení usnesení vlády ČR č. 209 ze dne 25. března 1992 rozhodlo Městské zastupitelstvo o tom, že se Třeboň připojí k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

V návaznosti na toto rozhodnutí byl zpracován v roce 1994 návrh Programu regenerace městské památkové rezervace Třeboň. [14]

Na území jsou příznivě znát regenerační postupy prováděné od roku 1989. MPR působí celkově dojmem udržovaného území, které prozatím ruší jen průjezd automobilové dopravy, která je vedena městskými branami. V územním plánu je již zakotvený obchvat centra a doprava se v historickém jádru omezí jen na nezbytně potřebné jízdy. Realizování navrženého obchvatu je podmínkou pro zkvalitnění prostředí MPR.

Stěžejní opravy byly provedeny, do budoucna se jedná převážně o údržbu a korekce detailů některých fasád.

Co se týká regenerace ploch je potřebné navázat na stávající kvalitně renovovaná a udržovaná území parků a nalézt vhodné využití území položeného jižně od pivovaru, pokračujícího dále odtud na jih i vně MPR mezi rybníční hrází a Zlatou stokou.

Je nutné se zabývat jednak samostatnými památkami, ale rovněž se starat o území se zachovalým specifickým charakterem zástavby. Jako jsou louky se seníky, části dochovaných původních struktur zástavby v kontaktním území západně od MPR, prvorepubliková zástavba rodinnými domky. Na to navazuje úpravnost prolínajících ploch parků, městské zeleně i hřbitovů. Je nutné se zabývat charakterem a vybaveností hlavních obchodních ulic a prostorů i nezbytnou úpravností celého lázeňského města s klidovými územími parků v dobře dostupném okolním čistém přírodním prostředí.

Je nezbytné se zabývat také stavem všech vodních prvků v prostředí se zástavbou, ale i v okolním přírodním prostředí, které je také součástí dalších přírodních systémů ochrany.

Existující kvalitní MHD s výhodným tarifem pro cestující, výrazně omezuje jízdy osobních automobilů po městě, je potřebné nadále udržet.

Jsou vybrány objekty navržené na zápis do seznamu nemovitých kulturních památek. [14]

3.5.3. Naplňování cílů regenerace od roku 1990

Co se týká naplňování cílů regenerace, jednalo se o regeneraci MPR ve všech jejích složkách. Byla obnovována stavební podstata domů, oživované jejich funkce. Šlo o zhodnocení a restaurování památkových prvků, modernizaci technického vybavení domů, zajištění dlouhodobé životnosti podzemních inženýrských sítí jejich rekonstrukcí či výměnou. Architektonický výraz veřejných prostranství náměstí a ulic byl posílen jejich vhodnou výdlažbou, veřejným osvětlením, zelení včetně ostatních výtvarných a funkčních doplňků.

Zároveň byly obnoveny objekty v havarijním stavu, objekty nevyužívané nebo využívané nevhodně.

Prioritou je v posledních letech cílená regenerace veřejných prostor – ulic, náměstí a parků tak, aby byly podporovány funkce města jak z hlediska urbanistických (výstavba města [3] – pozn. autora) předpokladů, tak z hlediska jejich naplňování v denním životě města, jeho obyvatel, lázeňských hostů a návštěvníků.

Rozdělení dotací z Programu regenerace městské památkové rezervace Třeboň na rok 2008

Zastupitelstvo města schválilo rozdělení dotací z Programu regenerace MPR Třeboň na rok 2008 takto:

1. oprava střešního pláště, krovu, komínů a klempířských prvků v ulici Břežanova
2. oprava střešního pláště, krovu, komínů a klempířských prvků v ulici Husova
3. oprava fasády, střechy a okenic v ulici Břežanova
4. restaurování Mariánského sloupu
5. restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého u Novohradské brány
6. restaurování dřevěné polychromované plastiky sv. Huberta
7. restaurování hlavního oltáře – 4 plastiky v kostele Panny Marie Královny a sv. Jiljí

Hlavní oltář v kostele Panny Marie Královny a sv. Jiljí v Třeboni je chráněn jako kulturní památka a nachází se na území Městské památkové rezervace Třeboň. Oltář sv. Jiljí je v porušeném stavu. Povrch je znečištěný, lokálně rozklížený a na mnoha místech mechanicky poškozený. Dřevěné části jsou napadeny dřevokazným hmyzem. Některé sochařské doplňky jsou ulámané a ve spojích uvolněné.

Jedná se o tyto 4 plastiky:

- plastika sv. Víta,
- plastika sv. Václava,
- plastika čtyř andělů velkých,
- plastika čtyř andělů malých. [15]

3.5.4. Cena programu regenerace

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska přišlo s návrhem oceňovat ta sídla, která dosáhnou v oblasti regenerace nejlepších výsledků. Proto byla na základě usnesení vlády České republiky č. 209/1992 dne 2. 11. 1994 podepsána zřizovací listina Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace MPR a MPZ. Signatáři (ten, kdo podepsal smlouvu [4] – pozn. autora) tohoto dokumentu byli reprezentanti subjektů garantujících Cenu - ministr kultury, ministr hospodářství (později převzal garanci ministr pro místní rozvoj) a předseda SHS ČMS. [16]

K ocenění náleží replika uměleckého díla z českého křišťálu, symbolizující historické sídlo pamětní grafický list a finanční částka 1 000 000 Kč.

Poprvé byla Cena udělena v roce 1995 vítěznému městu Svitavy. Od roku 1996 je Cena předávána při příležitosti slavnostního setkání, které je zároveň oslavou Mezinárodního dne památek a sídel (18. duben).

Tabulka 1 – dosavadní držitelé ceny programu regenerace

Datum slavnostního zasedání	Cenu za předchozí rok získalo město	Na Cenu byla vedle vítěze nominována města
27. 4. 1995	Svitavy	
18. 4. 1996	Kadaň	Třeboň
18. 4. 1997	Třeboň	Jimramov, Klášterec nad Ohří, Štramberk
17. 4. 1998	Kroměříž	Budyně nad Ohří, Kutná Hora
16. 4. 1999	Klášterec nad Ohří	Jindřichův Hradec
17. 4. 2000	Kutná Hora	Jindřichův Hradec, Litomyšl
17. 4. 2001	Litomyšl	Česká Kamenice, Locket, Prachatice
17. 4. 2002	Nový Jičín	Františkovy Lázně, Prachatice
17. 4. 2003	Prachatice	Chrudim, Příbor
28. 4. 2004	Spálené Poříčí	Karviná, Nové Hra
27. 4. 2005	Františkovy Lázně	Boskovice, Česká Kamenice
18. 4. 2006	Česká Kamenice	Polná a Uherské Hradiště
18.4. 2007	Polná	Šternberk a Cheb
16.4. 2008	Jindřichův Hradec	Šternberk a Uherské Hradiště

Zdroj: dostupné z <http://shscms.cz/cena-programu-regenerace.html>

II. Praktická část

4. Sběr sekundárních dat

4.1. Statistika návštěvnosti turistického regionu Jižní Čechy (2006)

Součástí praktické části mé bakalářské práce jsou výsledky monitoringu návštěvnosti v turistickém regionu Jižní Čechy, který byl proveden prostřednictvím agentury CzechTourism v roce 2006. Tuto statistiku jsem vybrala z toho důvodu, že mapuje některé skutečnosti, které jsou součástí mého marketingového výzkumu a poslouží mi k částečnému porovnání výsledků. Jde např. o návštěvnost regionu a profil návštěvníků, jejich skladbu, způsob trávení volného času, atd.

Agentura CzechTourism je významným zadavatelem a realizátorem výzkumné činnosti v odvětví cestovního ruchu České republiky. [17]

Za účelem získání zpětné vazby od návštěvníků různých regionů v České republice je realizován projekt „Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky“. Díky němu je možné vysledovat profil návštěvníků, jejich strukturu a postoje k cestovnímu ruchu na území celé České republiky. Je používána jednotná metodika, která slouží porovnávání teritoriálních oblastí cestovního ruchu.

Výsledky průzkumu uskutečněného na základě jednotného dotazníku, jehož forma je závazná a nelze ji měnit, Vám budu nyní interpretovat.

Jedná se o statistiku návštěvnosti regionu Jižní Čechy v létě a zimě 2006.

V letním období bylo v jihočeském regionu osloveno 3 029 návštěvníků. Češi se na celkovém počtu návštěvníků podílejí 72 %. Cizinci, kteří navštívili region, sem přicestovali nejčastěji z Holandska (17 %), Německa (16 %), Rakouska (13 %) a Slovenska (11 %). Nejvíce českých turistů míří do Jižních Čech Prahy, Českých Budějovic, Třebíče, Trutnova a Pelhřimova. Cestu delší než 100 kilometrů absolvují do Jižních Čech 2/3 návštěvníků, což je nejvíce ze všech turistických regionů.

Do Jižních Čech přijíždějí návštěvníci nejčastěji autem (63 %) většinou společně s partnerem, partnerkou, přáteli či známými. Pro 2/5 návštěvníků se jedná o vůbec první návštěvu regionu a 65 % návštěvníků plánuje návštěvu zopakovat. 37 % návštěvníků uvádí jako hlavní důvod návštěvy poznání, za relaxací jezdí 21 % a za turistikou či sportem 14 %. Z nabídky aktivit, jež je možné v Jižních Čechách provozovat, nejvíce láká poznávací turistika (59 %), pěší turistika (37 %) a cykloturistika (31 %).

Turisté v Jižních Čechách nejčastěji využívají možnost ubytování v penzionech (22 %) a hotelech (21 %). Nezanedbatelná je skupina, která během svého pobytu přenocovala v místním kempu/tábořišti (18 %). Více než 1/3 návštěvníků se stravuje v restauračních zařízeních, polovina kombinuje stravování v restauračních zařízeních se stravováním mimo ně.

Co se týká atmosféry v regionu a oblasti péče o rozvoj cestovního ruchu, návštěvníci vykazují nejvyšší spokojenost s přátelstvem místních lidí (85 %), s péčí o památky (84 %) a s místním orientačním značením (84 %). Příznivě je hodnocen i rozsah a dostupnost stravovacích kapacit (85 %), úroveň veřejného stravování (84 %), péče o čistotu a pořádek (81 %).

V zimě bylo osloveno celkem 2 396 návštěvníků turistického regionu Jižní Čechy. Z celkového počtu oslovených návštěvníků je 1/5 cizinců – nejčastěji Rakušané (20 %), Němci (19 %), Slováci (10 %), Holanďané (10 %). Čeští návštěvníci sem přijíždějí stejně jako v létě nejčastěji z Prahy, a Českých Budějovic, dále pak z Jindřichova Hradce a Tábora.

Návštěvníci opět využívají jako dopravní prostředek nejčastěji auto (61 %) či autobus (20 %) a i pro zimní období platí, že sem přijíždějí nejčastěji s partnerem, partnerkou, přáteli či známými (45 %). Nezanedbatelnou skupinu tvoří návštěvníci, kteří cestují sami (36 %). 37 % návštěvníků přijíždí do regionu Jižní Čechy na jednodenní návštěvu, vícedenní pobyty pak představují pobyty s 1 – 2 přenocováními. 28 % oslovených návštěvníků zde bylo poprvé a 72 % se hodlá do regionu v budoucnosti vrátit. Hlavními důvody návštěvy jihočeského regionu jsou poznání (22 %), relaxace (15 %), práce (15 %) a zdraví (14 %). Oslovené dále nejvíce láká poznávací turistika (51 %), pěší turistika (35 %) a společenský život a zábava (27 %).

Turisté se v Jižních Čechách nejčastěji ubytovávají v penzionech (28 %), u příbuzných a známých (22 %) či v hotelech (22 %). 42 % turistů se stravuje výhradně v restauračních zařízeních, 43 % kombinuje stravování v restauračních zařízeních se stravováním mimo ně.

Co se hodnocení vybavenosti regionu a poskytovaných služeb týká, je stejně jako v létě nejlépe hodnocena oblast péče o rozvoj cestovního ruchu. Nejvyšší spokojenost je vykazována s přátelstvámi místních lidí (88 %), s péčí o památky (87 %) a s místním orientačním značením (87 %). Příznivě je rovněž hodnocena úroveň veřejného stravování a dostupnost stravovacích kapacit. Ve srovnání s ostatními turistickými regiony jsou lépe hodnoceny služby pro cykloturisty, péče o památky a turistické atraktivita a péče o životní prostředí.

Návštěvníci Jižních Čech v porovnání s ostatními turistickými regiony více využívají různé informační zdroje. Některý z nich využilo 93 % návštěvníků. Nejčastěji šlo o informace od příbuzných a známých (64 %), informace z internetu (60 %), informace z dostupných propagačních materiálů, prospektů a průvodců (59 %) a informace z turistických informačních center (58 %).

4.2. Statistika návštěvnosti atraktivit v Jižních Čechách a Třeboni

Za zajímavé považuji uvést vývoj návštěvnosti jednotlivých turistických atraktivit v regionu Jižních Čech a konkrétně pak i v Třeboni v letech 2007 a 2008.

V roce 2008 došlo k poklesu návštěvnosti všech památkových objektů, s výjimkou Kratochvíle a Nových Hradů. Ačkoli počet turistů v roce 2008 klesl v porovnání s rokem 2007 o 67 259, u vybraného vstupného došlo k navýšení o 14 437 993 Kč. Domnívám se, že tento nárůst byl způsoben eventuelním navýšením vstupného nebo změnou skladby návštěvníků (méně zlevněného vstupného).

Tabulka 2 – přehled návštěvnosti a vybrané vstupné na památkových objektech ve správě Národního památkového ústavu, ú.o.p. v Českých Budějovicích za rok 2008 ve srovnání s rokem 2007

Objekt	Návštěvnost 2007	Návštěvnost 2008	Vybrané vstupné 2007 v Kč	Vybrané vstupné 2008 v Kč
Český Krumlov	349 641	338 305	27 681 681,00	34 035 127,20
Červená Lhota	88 888	85 889	4 461 656,00	5 253 840,00
Dačice	14 347	11 837	694 410,00	686 333,00
Domanín	39 849	36 582	914 087,00	1 529 363,00
Hluboká	284 528	255 016	25 761 329,00	30 166 503,85
Jindřichův Hradec	72 025	65 927	4 064 715,00	4 367 556,00
Kratochvíle	27 724	32 284	1 153 665,00	1 579 160,00
Landštejn	49 177	45 722	1 616 420,00	1 948 580,00
Nové Hrady	20 003	21 209	861 920,00	1 084 275,00
Rožmberk	61 102	54 502	4 621 097,00	4 882 654,00
Třeboň	46 952	44 461	2 421 185,00	2 772 531,00
Zlatá Koruna	22 913	22 600	1 516 200,00	1 624 845,00
Zvůkov	44 811	40 367	1 704 650,00	1 980 240,00
Celkem	1 121 960	1 054 701	77 473 015,00	91 911 008,05

Zdroj: Petr Týnavský, správa zámku

5. Sběr primárních dat

5.1. Marketingový výzkum

5.1.1. Metodika a cíle výzkumu

Metoda výzkumu: osobní dotazování

Cílová osoba: návštěvníci Městské památkové rezervace Třeboň

Velikost vzorku: 171 respondentů (z toho 25 zahraničních návštěvníků)

Metoda výběru: náhodný výběr ve vybraných lokalitách

Termín výzkumu: podzim 2007 – léto 2008

Cíle výzkumu: Zmapovat názory a postoje návštěvníků a turistů v MPR Třeboň

Sběr dat proběhl prostřednictvím dotazníku, který byl vypracován v jazyce českém, anglickém a německém a obsahoval patnáct otázek.

Harmonogram sběru primárních dat byl předem určen. Z důvodů podchycení sezónních rozdílů bylo osloveno na podzim roku 2007 15% respondentů, na jaře 2008 15% a v létě 2008 zbylých 70 %.

Pro výběr respondentů byl použit náhodný výběr. Oslovovala jsem návštěvníky bez ohledu na to, odkud pocházejí. Jelikož má Bakalářská práce je zaměřena na postoje návštěvníků a turistů, nesměl být oslovený respondent občanem města, ale návštěvníkem (tedy výletník nebo turista). To nebylo někdy jednoduché rozpoznat a toto posouzení bylo ovlivněno čistě mým subjektivním pocitem, např. podle toho, zda se lidé pohybovali ve skupinkách nebo u sebe měli nějaké zavazadlo.

Předem jsem si vytipovala místa sběru dat, která jsem v průběhu svého výzkumu měnila tak, aby výsledky měly co možná nejvyšší vypovídací hodnotu.

Za hlavní stanoviště jsem zvolila náměstí a vstup do Státního zámku Třeboň, Schwarzenberskou hrobku, rybník Svět a pivovar Regent. Kromě těchto významných turistických cílů jsem obcházela ubytovací kapacity, kempy, lázně a muzea.

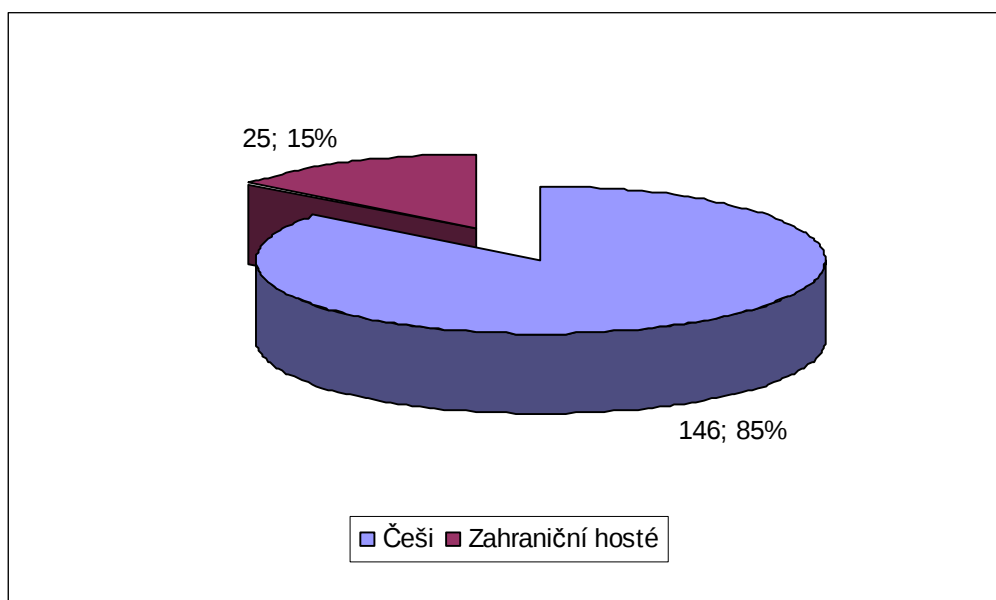
Protože je Třeboň relativně malé město, nebylo náročné se mezi místy přesouvat podle momentální koncentrace návštěvníků.

5.1.2. Vyhodnocení dotazníků a prezentace výsledků

V následující podkapitole se věnuji vyhodnocení a prezentaci získaných odpovědí z dotazníků. Data byla předem sečtena a pro lepší přehlednost zadána do grafů. Podle typu otázky jsem pro přehlednost volila buď grafy kruhové nebo sloupcové.

Hned v úvodu zmíním, že z průzkumu vyplynulo, že podíl zahraničních hostů na celkovém počtu návštěvníků je 25 %, Češi tvoří zbylých 85 %.

Graf 1 – skladba návštěvníků

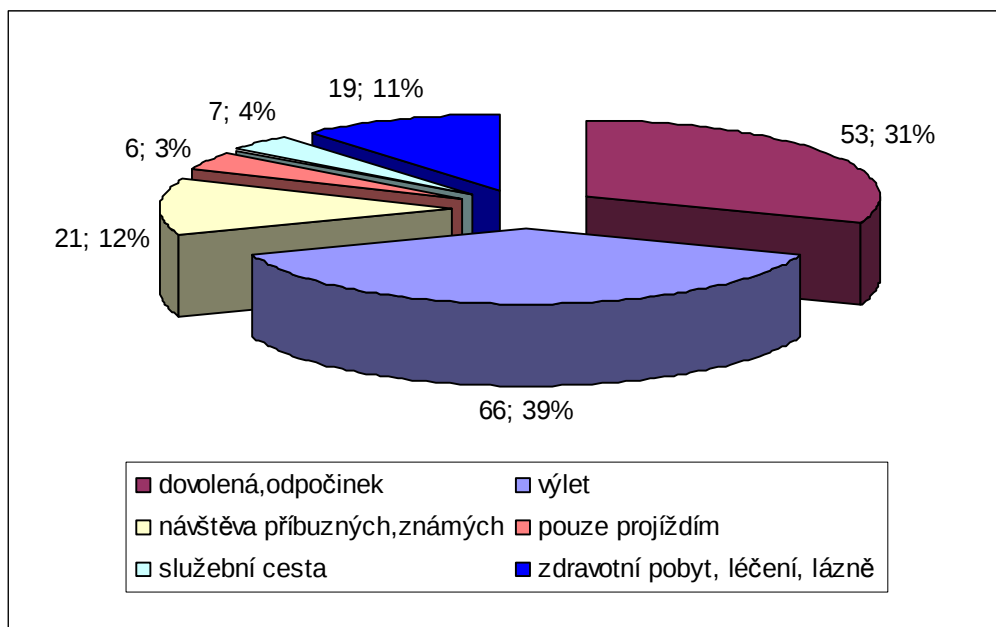

1. Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy?

Cílem první otázky bylo zjistit, co vede turisty k návštěvě Třeboně. 39 % respondentů označilo za hlavní motiv návštěvy výlet a 31 % dovolenou nebo odpočinek. Třetí nejčastěji uváděnou odpovědí byla návštěva příbuzných či známých a 11% oslovovaných jezdí do Třeboně absolvovat lázeňské pobyty. 4 % sem vede služební

cesta a 3 % jsou lidé tímto místem pouze projíždějící. Jelikož nikdo z dotázaných nevyužil možnosti odpovědi „jiné důvody návštěvy“, domnívám se, že nabízená škála možností byla vzhledem k charakteru tohoto turistického místa naprosto odpovídající.

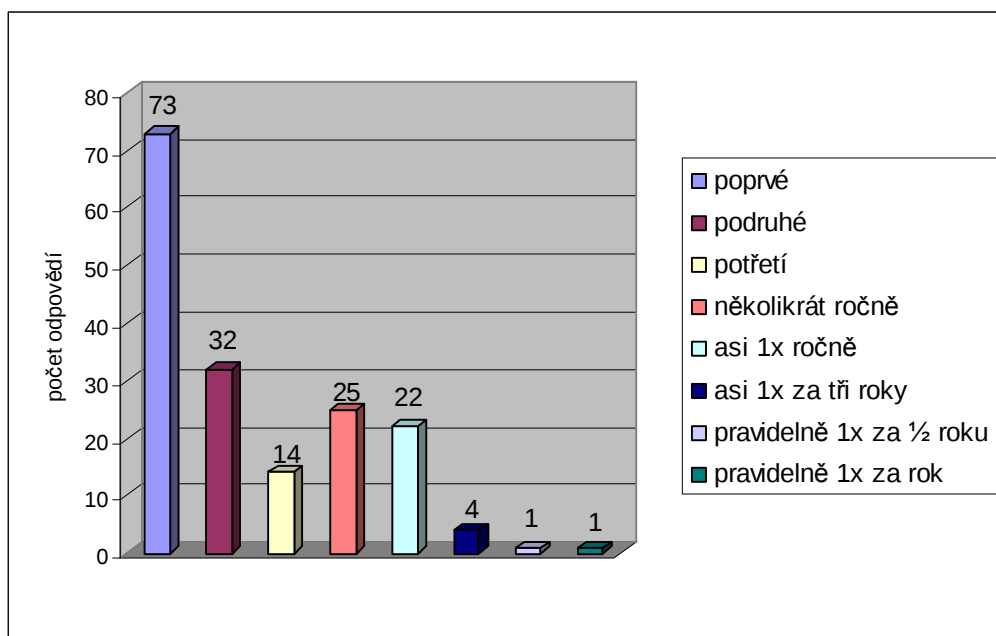
Graf 2 – důvod návštěvy

2. Jak často navštěvujete toto město (místo)?

Výsledky dotazů na četnost návštěvy Třeboně se v podstatě shodovaly s mým očekáváním. 41 % respondentů navštívilo v době provádění průzkumu poprvé, 19% podruhé a 8 % potřetí. Odpověď „několikrát ročně“ zvolilo 25 a „asi jednou ročně“ 22 oslovených. Podle mého názoru jsou tyto dvě kategorie zastoupeny z velké části především návštěvníky, kteří sem pravidelně dojíždí za svými příbuznými či známými. Zbývá 4% jsou rozložena mezi respondenty, kteří sem jezdí asi 1x za 3 roky, 1x za ½ roku a 1x za rok.

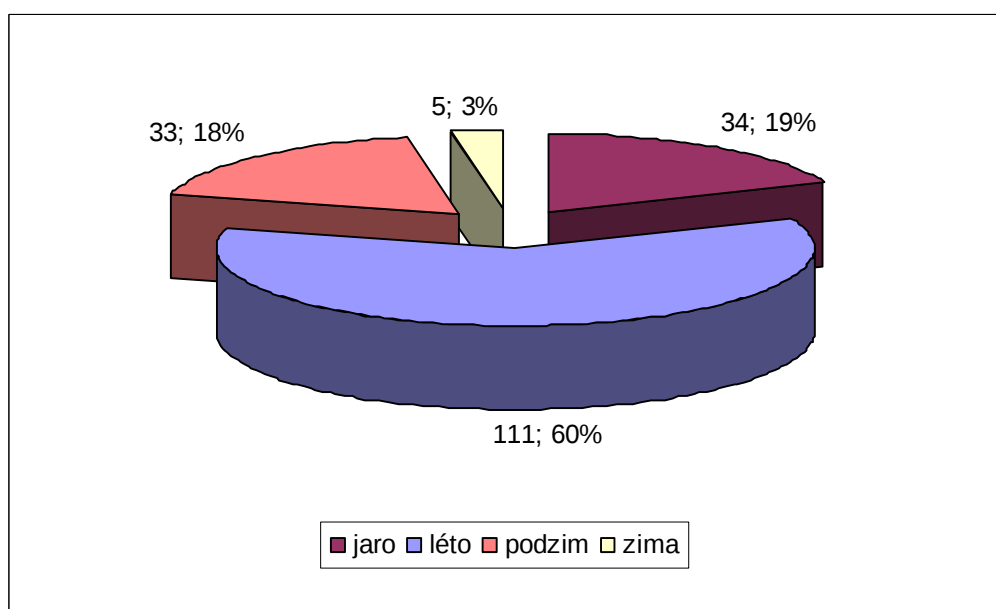
Graf 3 – intenzita návštěvnosti města

3. Ve kterém ročním období do tohoto místa zpravidla zavítáte?

Z následujícího grafu vyplývá, že je pro turisty Třeboň nejatraktivnější v létě. V tomto ročním období ji navštívilo 60 % dotázaných. Rovnoměrně, tedy 18 % a 19 % podělili respondenti jaro a podzim. Pouhá 3 % sem zavítala v zimě, což jistě vyplývá z toho, že tato oblast neskýtá mnoho možností pro aktivní zimní dovolenou.

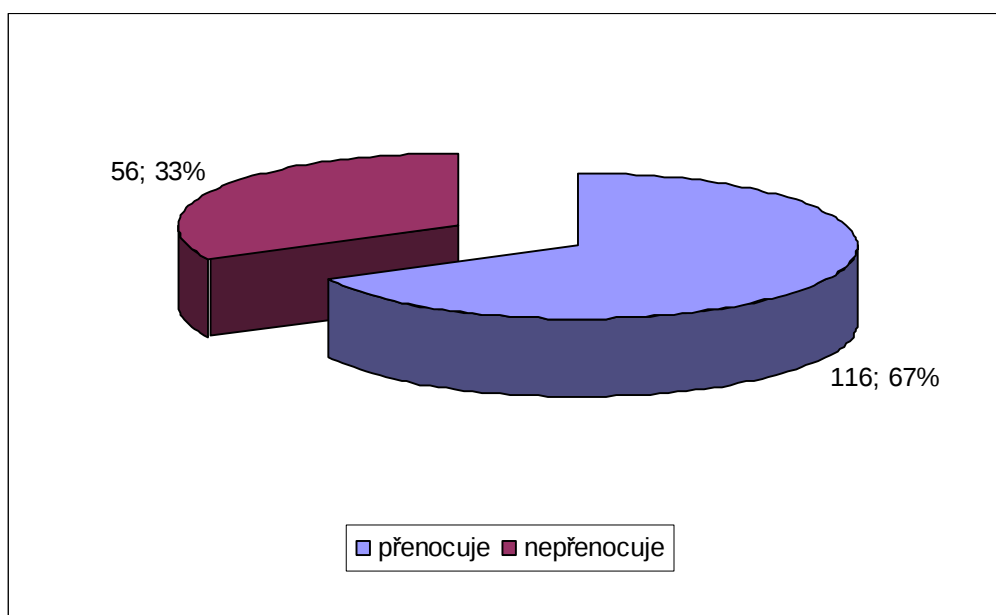
Graf 4 – atraktivita ročního období

4. Jak dlouho se tentokrát zdržíte v tomto městě (místě)?

V grafu č. 5 je procentuálně vyjádřeno, kolik oslovených v Třeboni přenocuje. Jedná se o 67 %. Je tedy patrné, že návštěvníci se zde zdržují převážně více než jeden den, což svědčí o turistické atraktivitě tohoto místa. Myslím, že je to dáno vybaveností celého jihočeského regionu a kvalitou poskytovaných služeb. Již z výše uvedených statistik agentury CzechTourism vyplynulo, že oblast péče o rozvoj zdejšího cestovního ruchu dosahuje vysokých kvalit. Návštěvníci jsou spokojeni s přátelstvem místních lidí, s péčí o památky, se zdejším orientačním značením i se službami pro cykloturisty. Neméně příznivě hodnotí úroveň veřejného stravování.

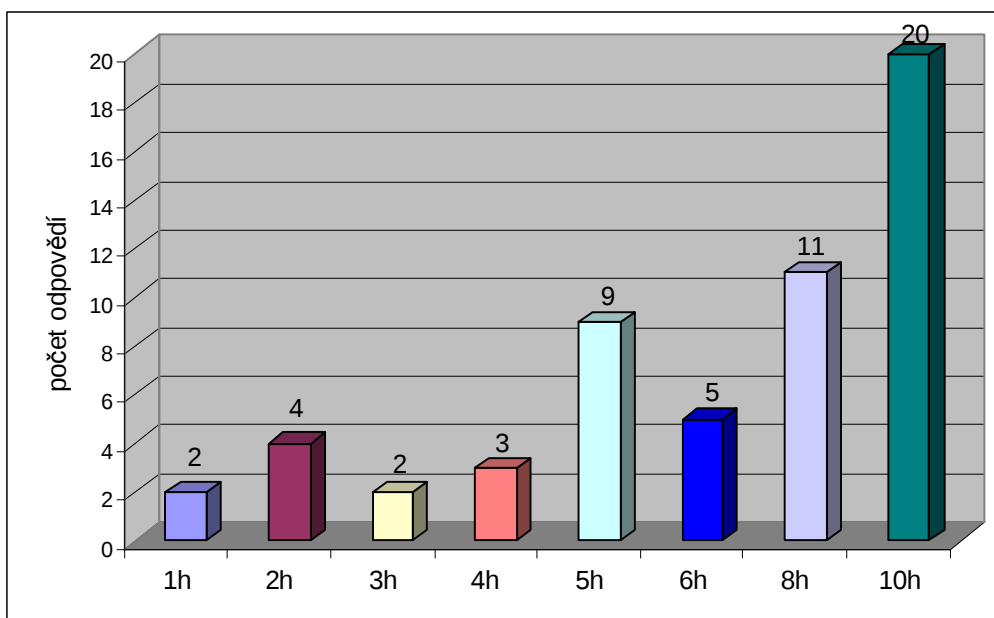
Graf 5 – přenocování

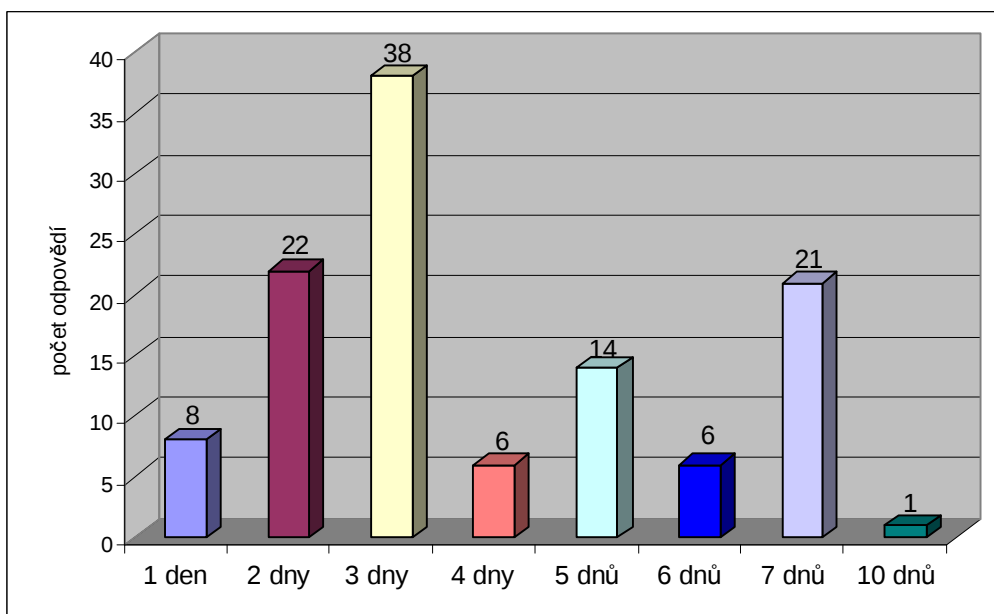
Graf č. 6 detailněji zobrazuje, kolik dní zde turisté stráví a vyplývá z něj, že se většinou jedná o víkendové pobyty v délce 2 – 3 dnů. 5 dní zde strávilo 12 % a týden 14 % respondentů. Čtyř- a šestidenní pobyty jsou zastoupeny 5 %.

Graf č. 7 rozebírá jednodenní pobyty, vyjádřeny počtem strávených hodin v Třeboni. Jedná se většinou o lidi tímto městem projíždějící nebo osoby trávící zde část služební cesty.

Graf 6 – počet dnů strávených v místě

Graf 7 – počet hodin strávených v místě

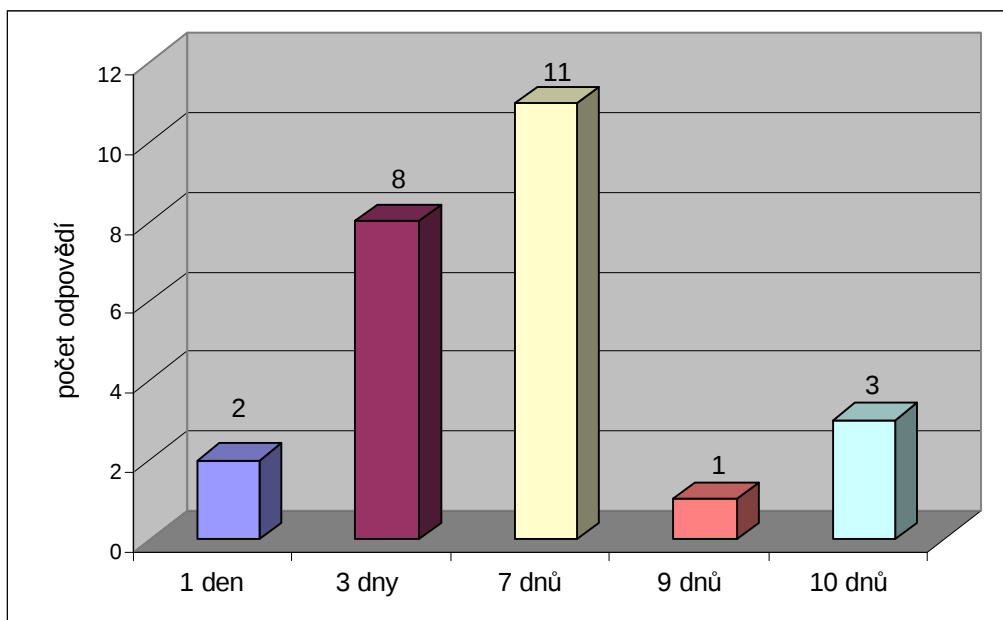

5. Jak dlouho se tentokrát zdržíte v České republice (pouze pro cizince)?

Tato otázka byla pokládána pouze cizincům. 1 den strávilo v ČR 8% oslovených, kteří pouze projížděli, 3 dny 32% oslovených, kteří veškerý čas strávili zároveň v Třeboni. 44 % dotázaných zahraničních turistů navštívilo naši republiku na

týden, 4 % na devět dní a 12 % na dnů deset. Sedmi a vícedenní pobyty v České republice absolvují podle mého odhadu turisté povětšinou v Praze a do různých turisticky zajímavých lokalit vyjíždí na organizované zájezdy.

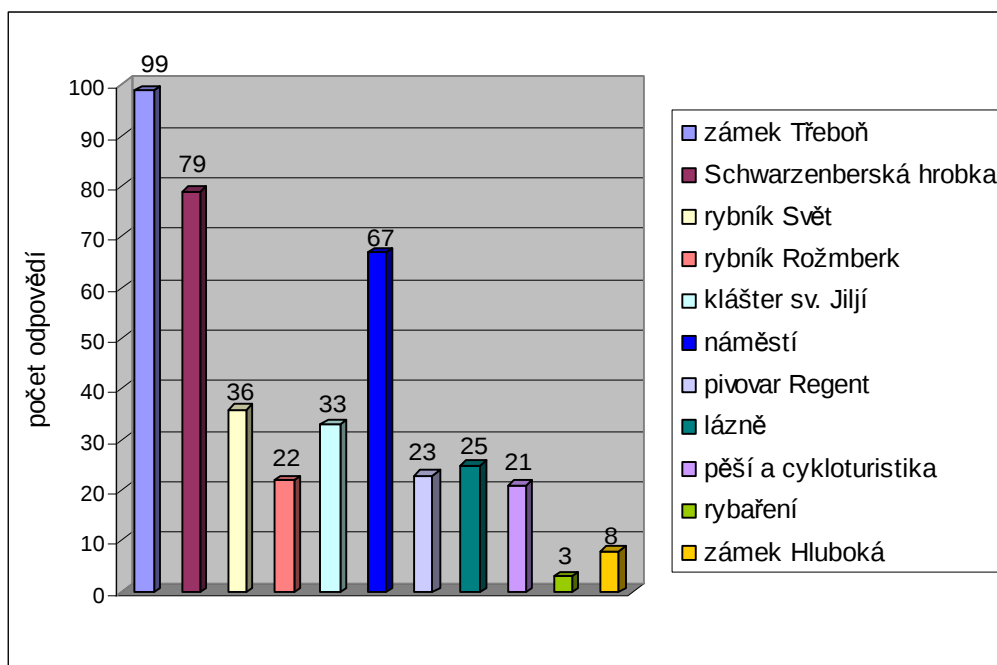
Graf 8 – počet dnů strávených v místě (cizinci)

6. Co hodláte v tomto městě (místě) nebo jeho okolí navštívit a nebo jste již navštívil?

Tuto otázku pokládám za velice zajímavou z toho důvodu, že Třeboň a její okolí nabízí velké množství atraktivit, jak historických, tak kulturních i přírodních. Návštěvníci si mohou vybrat ze řady možností, jak stráví svůj čas ve městě a mě zajímalo, co je nejvíce oblíbeným a nejnavštěvovanějším místem. Vzhledem k tomu, že do Třeboně zavítá většina turistů kvůli historickým památkám, není žádným překvapením, že na prvním místě je nejčastěji uváděn Státní zámek Třeboň, zastoupený 23 % a hned za ním následuje Schwarzenberská hrobka, kterou volilo 19 %. Snad ve všech průvodcích zmiňované náměstí je cílem 16 % návštěvníků a 8 % je zastoupen klášter sv. Jiljí. 5 a 9 % návštěvníků využilo možnost projít se po stezkách okolo rybníka Svět a Rožmberk, které jsou velmi zajímavé. Zejména u mužů byla preferována odpověď „pivovar Regent“, který navštívilo 6 % oslovených. 1%, tedy konkrétně 3 oslovení sem pravidelně přijíždí pouze za rybařením.

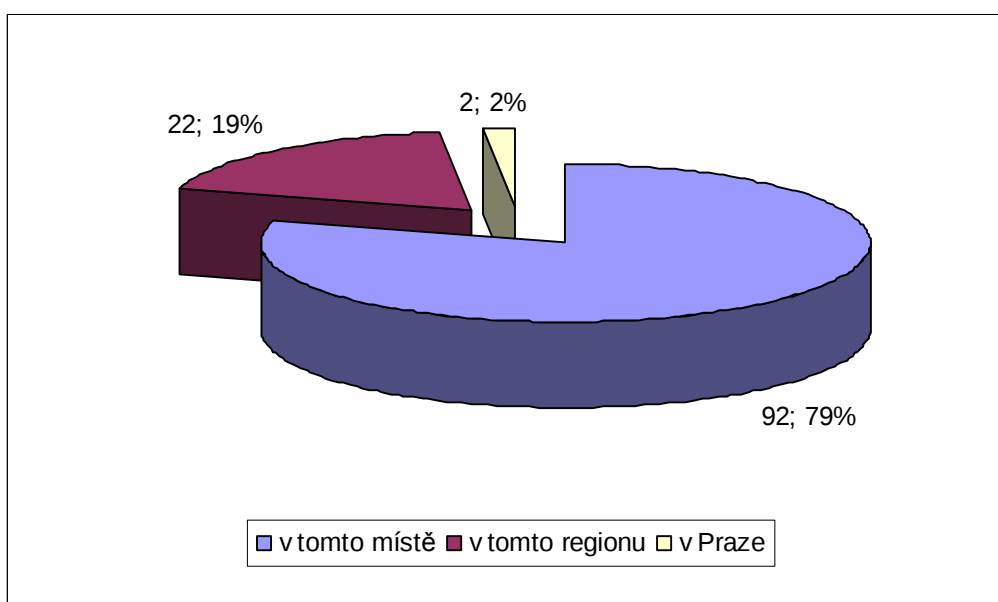
Graf 9 – navštívené atraktivity

7. Pokud jste zde na více dnů, kde jste ubytován?

Odpověď na tuto otázku byla vcelku jednoznačná – 79 % návštěvníků bylo ubytováno přímo v Třeboni, 19 % v tomto regionu a pouhá 2 % v Praze.

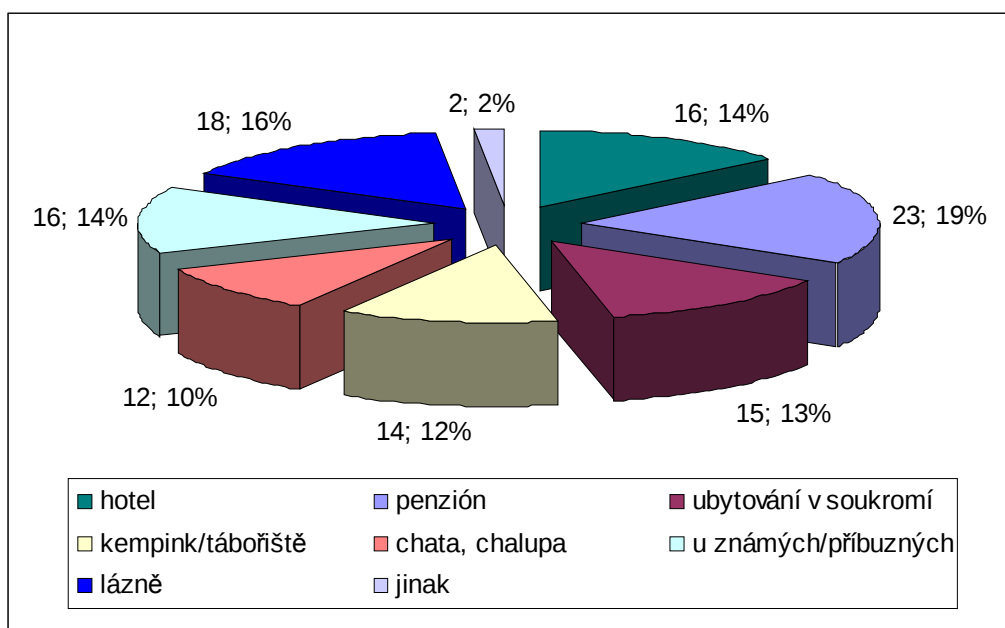
Graf 10 – místo ubytování

8. Pokud zde budete nocovat, v jakém zařízení to převážně bude?

Graf č. 11 znázorňuje podíl jednotlivých druhů ubytování při pobytu návštěvníků v Třeboni. Odpovědi jsou rozloženy vcelku rovnoměrně. Nejvíce turistů upřednostňovalo penzion (19 %) a hotel (14 %). Zhruba 14 % dotazovaných bylo ubytováno u známých či příbuzných. V létě využívalo 12 % návštěvníků k ubytování kemp, který poskytuje ubytování nižší cenové kategorie. 10 % návštěvníků bylo ubytováno ve svých chatách a chalupách. 16 % bylo zastoupeno ubytování v lázních, kde nejde pouze o přenocování, ale zároveň o lázeňský pobyt spojený s procedurami.

Graf 11 – ubytovací zařízení

9. Jaké byly Vaše priority při výběru tohoto regionu ? (uved'te i více odpovědí)

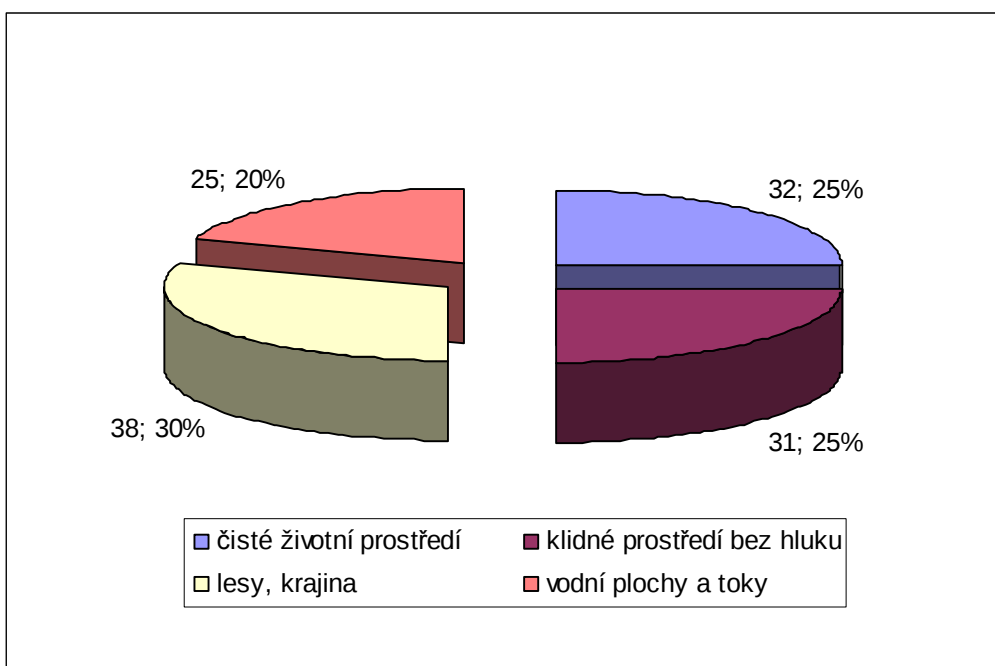
Tato otázka byla diferencována do čtyř pod kategorií:

- *příroda* (čisté životní prostředí, klidné prostředí bez hluku, rekreaci, lesy, krajina, vodní plochy a toky)
- *kultura* (historická města a památky, dobře vybavená zařízení pro turisty, kulturní akce a zábava)
- *sport, pohyb* (výkonnostní sport, rekreační sport a turistika, aktivní rekreace)
- *ostatní* (pracovní a soukromé důvody, jiné)

Každý respondent mohl vyznačit odpověď ve všech kategoriích a mohl uvést tolik odpovědí, kolik chtěl. Výsledky jsou znázorněny v grafu č. 12 až 15.

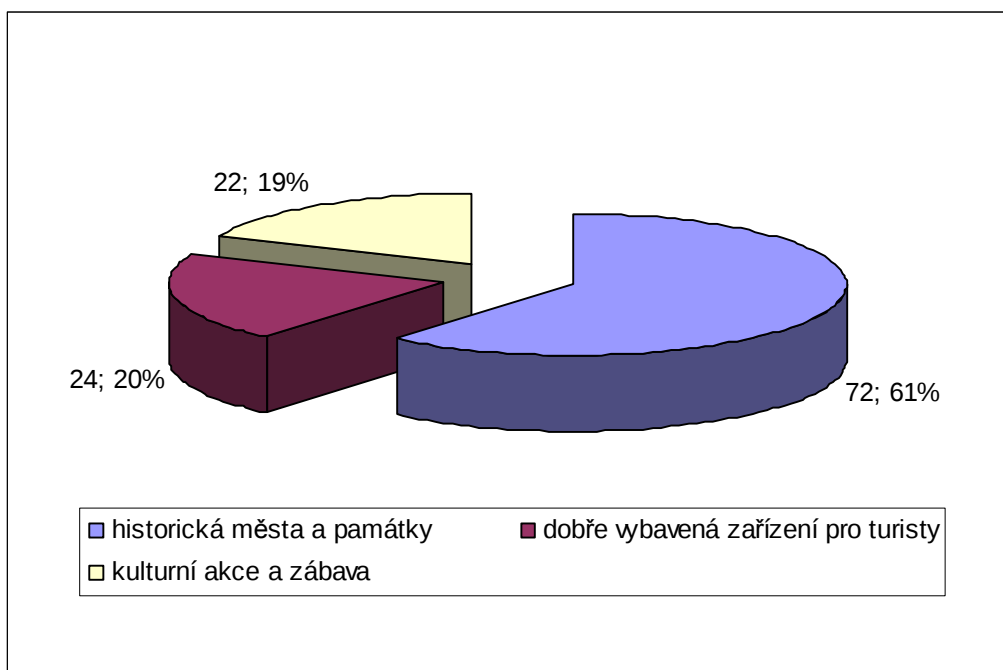
Odpověďmi v kategorii „příroda“ se zabývalo 126 respondentů. 30 % z nich sem zavítá kvůli místní krajině, pro 25 % návštěvníků bylo motivem příjezdu čisté životní prostředí a klidné prostředí bez hluku, vodní plochy byly lákadlem pro 20 % turistů.

Graf 12 – přírodní předpoklady

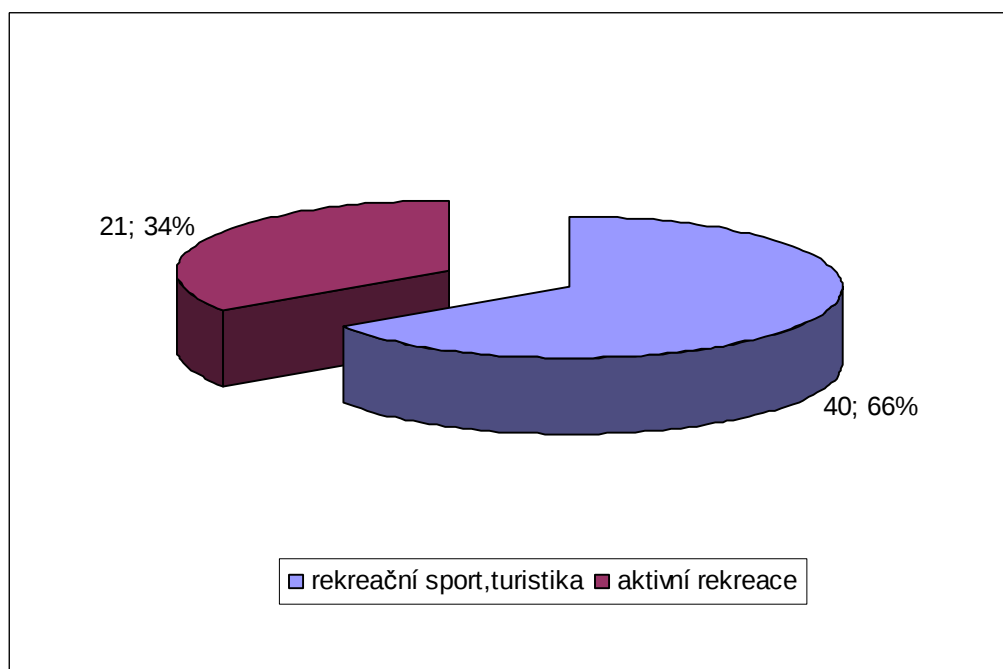
Kategorie „kultura“ zajímala 118 oslovených. Jak už bylo uvedeno výše, jihočeský region i samotná Třeboň disponují velkým množstvím historických a kulturních atraktivit, proto je vcelku logické, že zhruba 61 % turistů sem přijelo právě kvůli historickým městům a památkám. 19% oslovených potom lákají kulturní akce a zábava a 20% vyjádřilo spokojenost s dobře vybavenými místy pro turisty.

Graf 13 – kulturní předpoklady

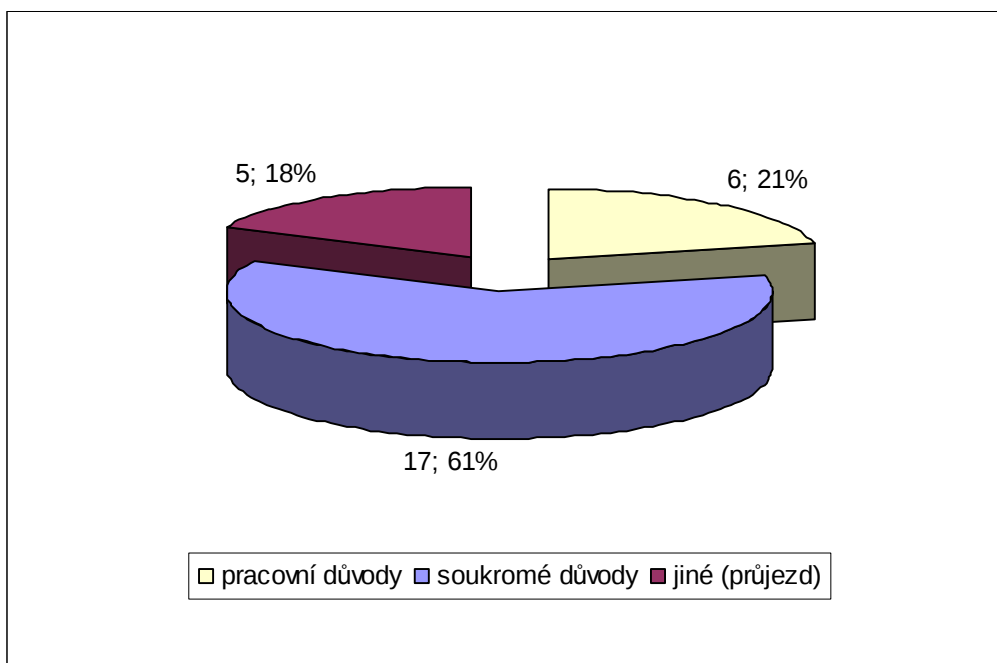
Za aktivní rekreací přijíždělo 66 % návštěvníků, 34 % provozovalo turistiku rekreačně. Odpovídalo 61 oslovených.

Graf 14 – sportovní předpoklady

V kategorii „Ostatní“ se 28 odpovědí rozložilo následovně – 61 % sem přijelo ze soukromých důvodů, 21 % pracovně a 18 % volilo odpověď „jiný“, což v našem případě znamenalo pouze průjezd daným městem.

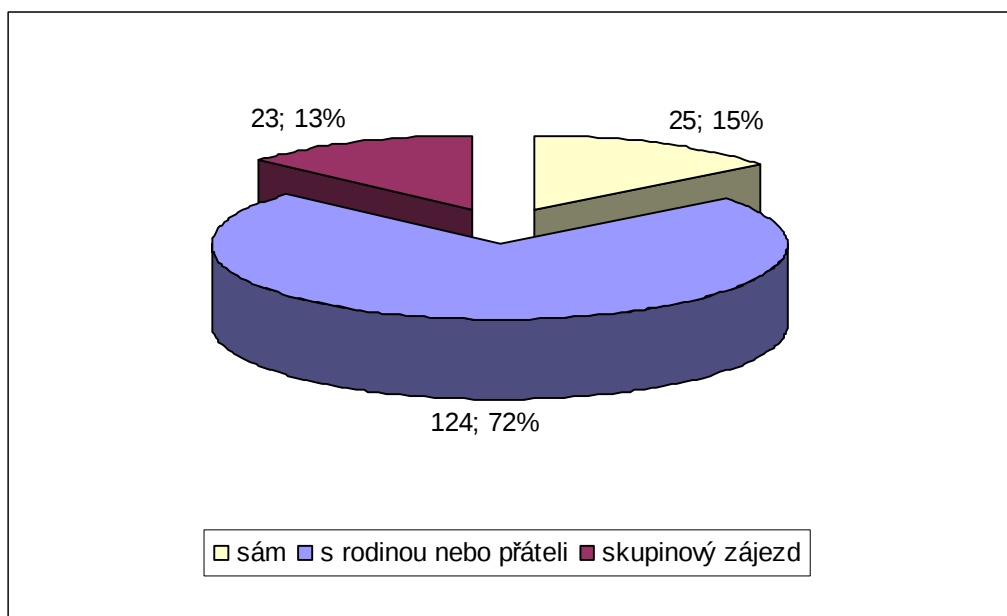
Graf 15 – ostatní předpoklady

10. Jak cestujete?

Z vyhodnocení otázky č. 10 vyplývá, že většina návštěvníků přijelo do Třeboně s rodinou nebo přáteli (72 %), Nezanedbatelnou skupinu tvořili návštěvníci, kteří cestovali sami (15 %) a 13 % byly zastoupeny skupinové zájezdy.

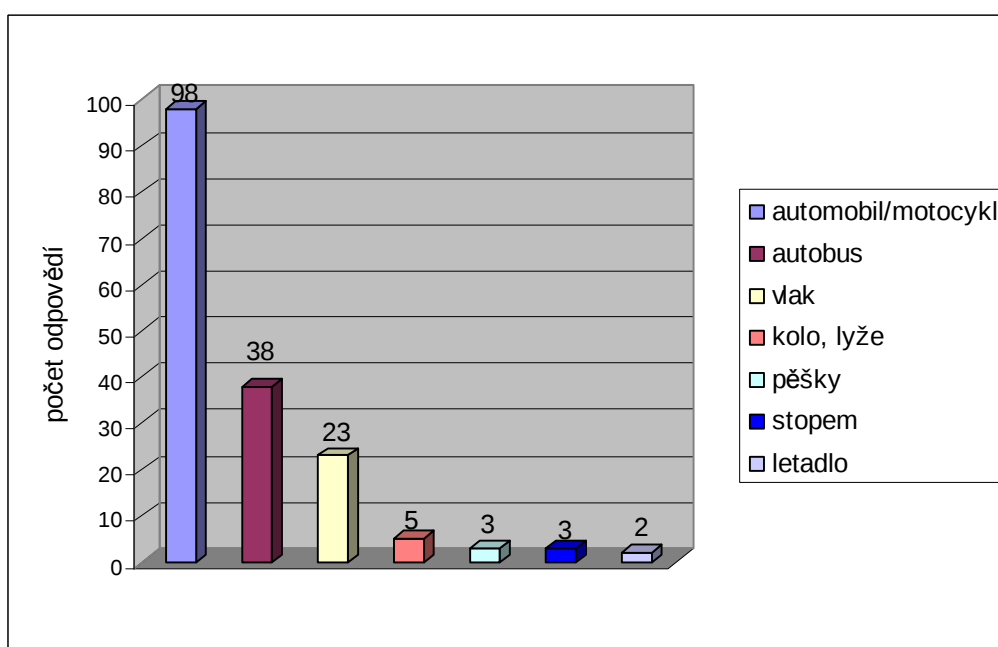
Graf 16 – jak respondent cestuje

11. Jaký dopravní prostředek jste použil (a) ? (uved'te jen dopravní prostředek do tohoto města)

Necelých 80 % využilo jako dopravní prostředek nejčastěji auto (57 %) či autobus (22 %). Vlakem jelo 13 % a zbylých 8 % bylo rozloženo mezi ostatní dopravní prostředky.

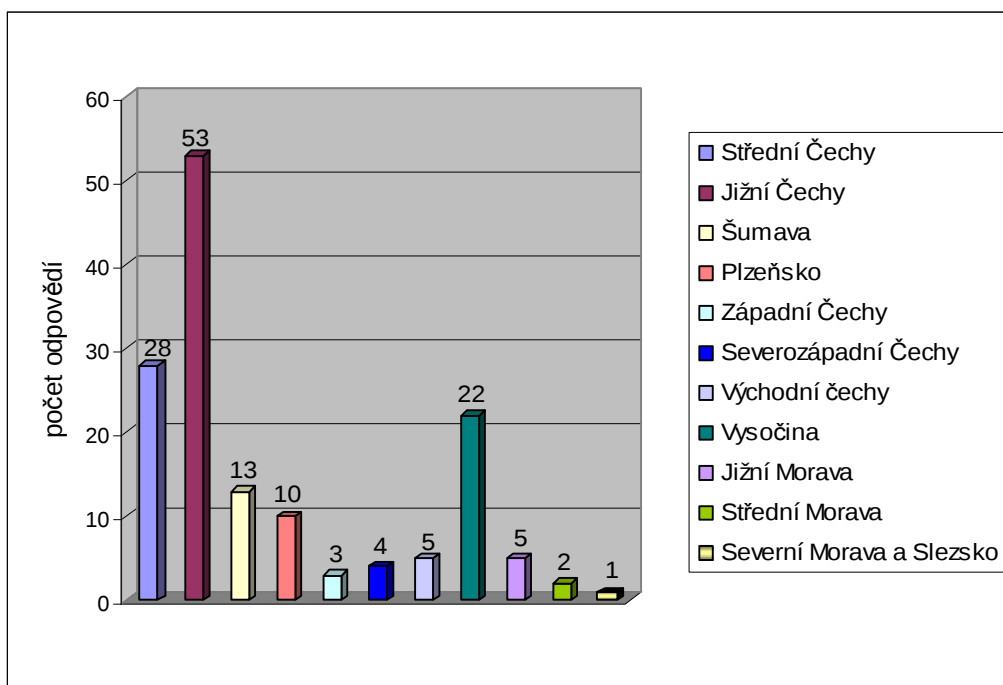
Graf 17 – způsob dopravy

12. Jste ochoten uvést konkrétní místo Vašeho trvalého bydliště (bud' město, či kraj nebo část státu, ve kterém bydlíte?

Abych zabránila nekonečnému výčtu měst, požádala jsem respondenty vždy o uvedení pouze kraje, ze kterého pochází. Nejčastěji byli zastoupeni obyvatelé jižních Čech (37 %) a středních Čech (19 %). Z Vysočiny sem zavítalo 15 % návštěvníků.

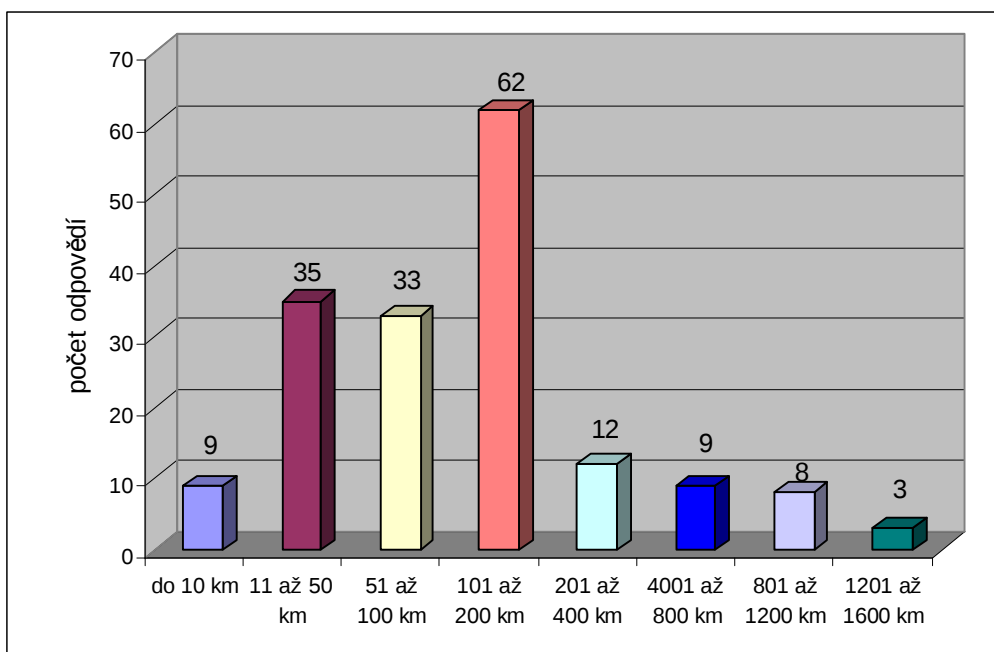
Graf 18 – místo trvalého bydliště respondentů

13. Odhadněte vzdálenost z místa Vašeho bydliště do tohoto místa?

V kategorii do 100 km byli zastoupeni především obyvatelé jižních Čech a Třeboni přilehlých měst (77 respondentů). Variantu 101 až 200 km označilo v dotazníku 62 oslovených a byla to nejčastější odpověď. Cestu delší 200 km podle údajů v dotaznících absolvovali zahraniční turisté, převážně z Rakouska, Německa a Holandska. Dva dotázaní byli ze Španělska a jeden z Anglie.

Graf 19 – vzdálenost od místa trvalého bydliště

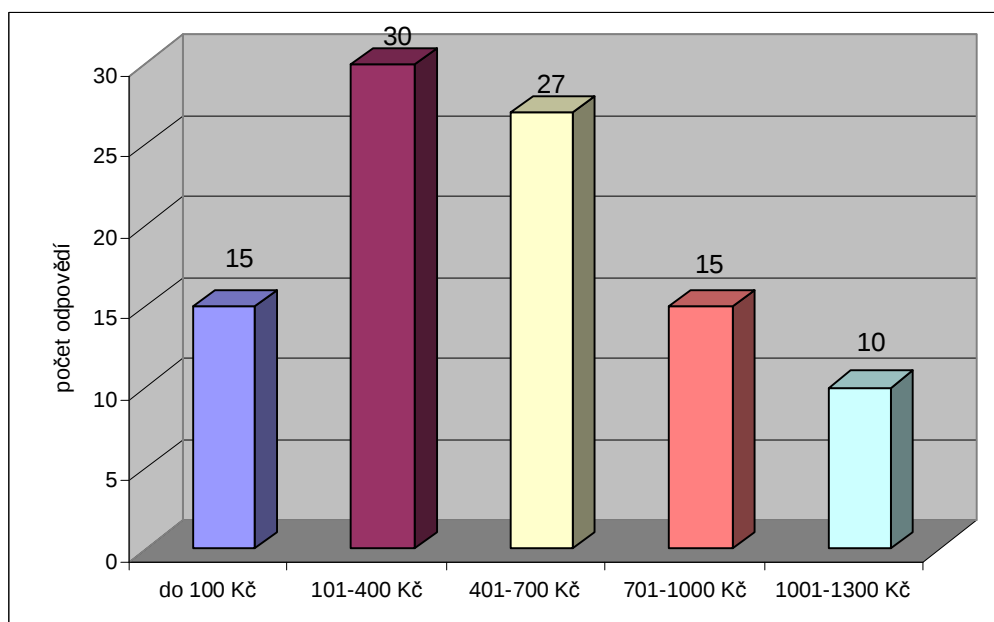

14. Kolik peněz průměrně vydáte na osobu a den v Kč (bez cestovních výloh) ?

Výše uvedená otázka je další, která byla rozdělena do podkategorií - *výdaje za ubytování*, *výdaje za stravování* a *vedlejší výdaje / nákupy*.

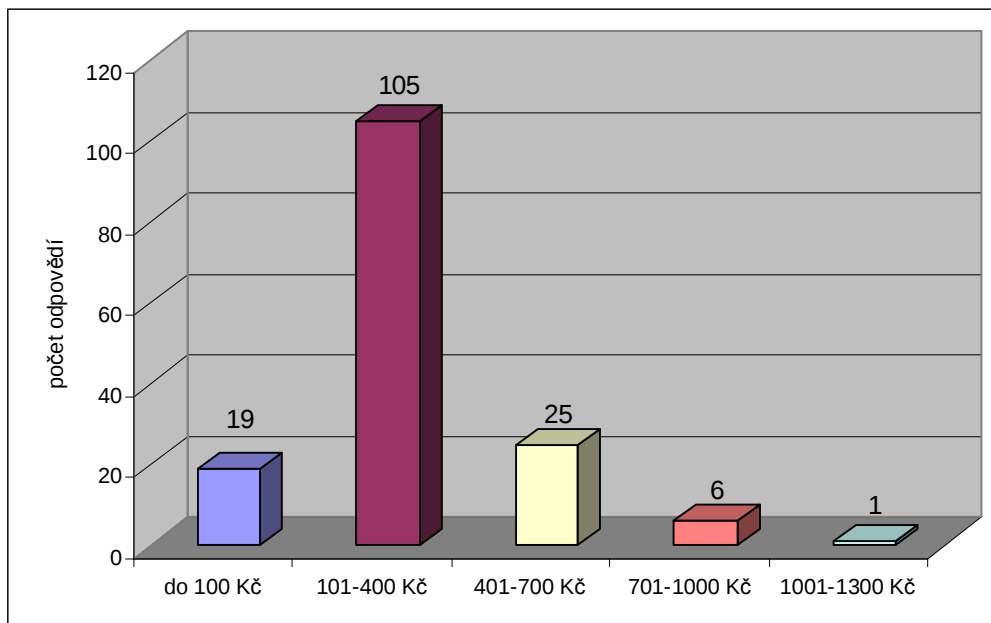
75% respondentů odhadla své denní náklady na ubytování v rozmezí 101 až 1000 Kč.

Graf 20 – výdaje za ubytování

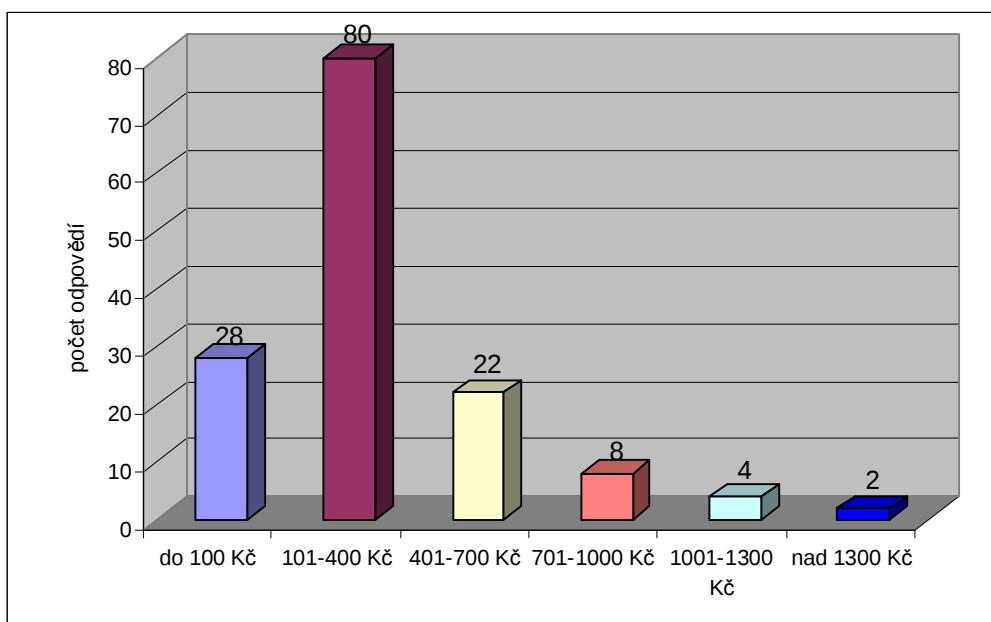
67% respondentů odhadla své denní náklady za stravování v rozmezí 101 až 400 Kč. Více než 1 000 Kč za stravování byl ochoten utratit pouze jeden oslovený.

Graf 21 – výdaje za stravování

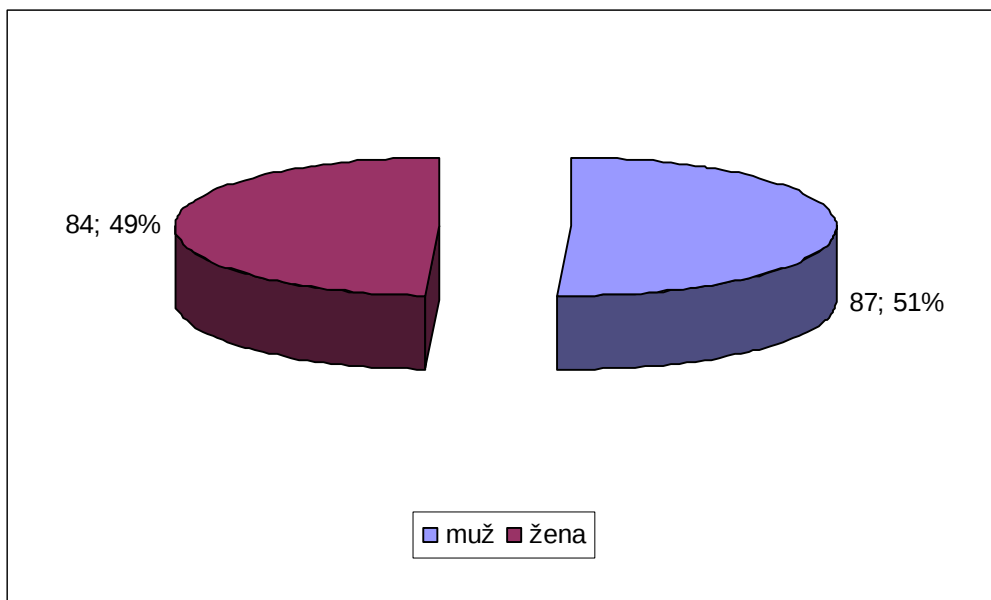
Denní vedlejší výdaje nepřesáhly u 56 % 400 Kč, 15 % počítalo s výdaji v rozmezí 401 – 700 Kč.

Graf 22 – výdaje za vedlejší výdaje/nákupy

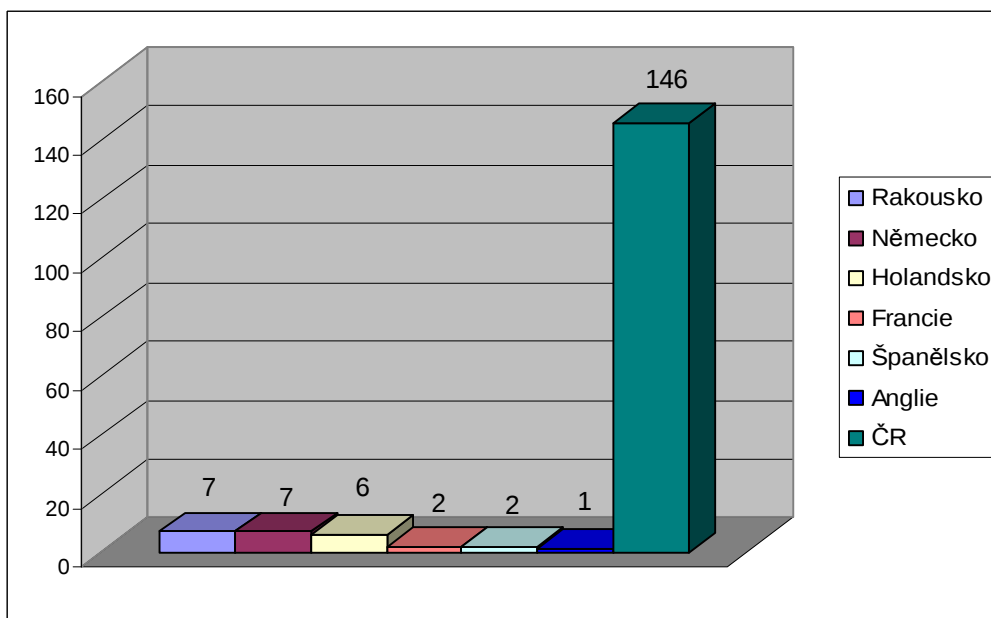

15. Údaje o Vás:

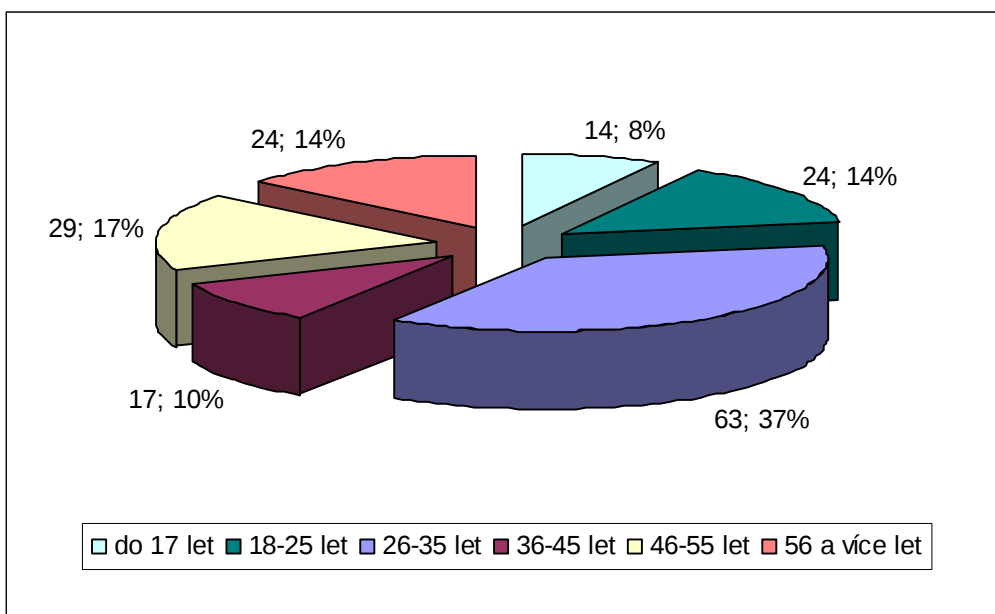
Graf 23 – pohlaví respondentů

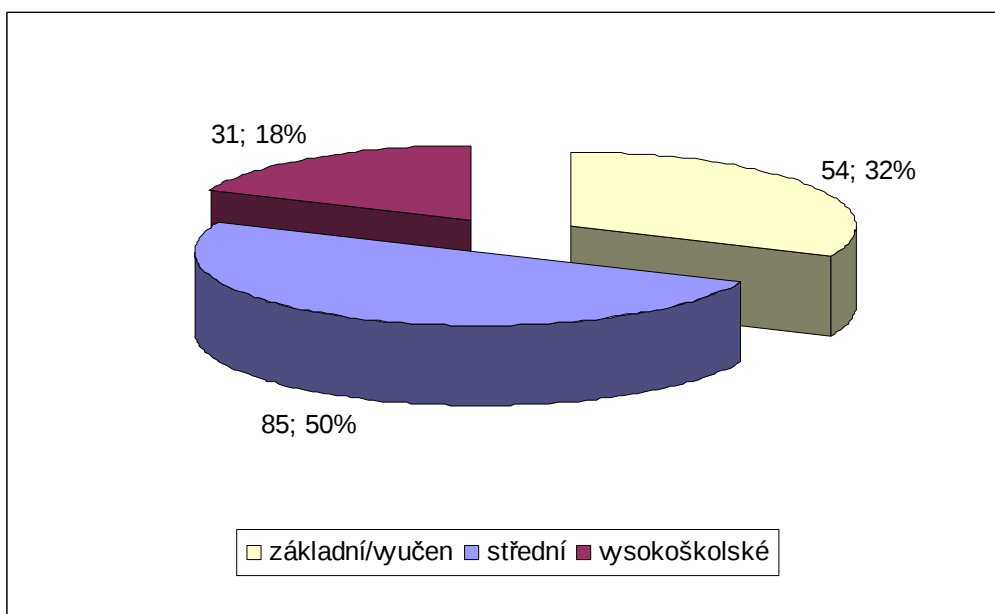
Graf 24 – země původu respondentů

Graf 25 – věk respondentů

Graf 26 – vzdělání respondentů

5.1.3. Profil návštěvníka MPR Třeboň

Z uvedeného vyhodnocení všech vyplněných dotazníků jsem stanovila profil typického návštěvníka MPR Třeboň. Jde o čistě orientační výsledek, který je vytvořen pouze na základě nejčastěji zastoupených odpovědí u jednotlivých otázek.

Z tohoto pohledu jde o muže ve věku mezi 26 – 35 lety, české národnosti, se středoškolským vzděláním. Přijíždí sem v létě, poprvé, na dvou- až tří denní výlet. Ubytování preferuje v místě návštěvy v penzionu, což znamená, že jeho náklady za ubytování na osobu a den pravděpodobně nepřesáhnou ca 700 Kč. Za stravování a vedlejší výdaje nehodlá utratit více než 400 Kč.

Pochází z jižních Čech a spolu s rodinou nebo přáteli či známými přijíždí autem poznávat historické a kulturní památky a provozovat aktivní rekreaci. Důvody jeho návštěvy jsou soukromé.

Na dotazník agentury CzechTourism odpovídalo něco přes 2 000 respondentů v celém regionu jižních Čech. Mým reprezentativním vzorkem je 171 zodpovězených dotazníků v MPR Třeboň. V následujících pár řádcích se pokusím vyjádřit v čem se naše výsledky ztotožňují a v čem se eventuelně úplně rozcházejí.

Pro srovnatelnost údajů vytvořím opět profil na základě nejčastěji zastoupených odpovědí jednotlivých otázek.

V tomto případě nelze definovat, zda jde o muže či ženu, protože skladba návštěvníků tento bod nezahrnuje. Jde tedy o návštěvníka ve věku mezi 26 – 34 lety, české národnosti, se středoškolským vzděláním. V jižních Čechách zpravidla už byl a přijíždí na 2-3 denní výlet, autem s rodinou nebo přáteli. Důvodem jeho návštěvy je poznání a pěší turistika, eventuelně cykloturistika. Pochází z Prahy a ubytování využívá v penzionu.

Myslím si, že se dá říci, že výsledky z mnou provedeného výzkumu se nijak podstatně a významně neliší od oficiálních výsledků průzkumu agentury CzechTourism.

Jejich výsledky považuji za více vypovídající jen z toho titulu, že bylo osloveno nepoměrně více respondentů než tomu bylo v mém případě.

5.2. Swot analýza

Tuto SWOT analýzu jsem vytvořila pomocí SWOT analýzy uvedené v Programu regenerace Městské památkové rezervace Třeboň. Jde vlastně o zhodnocení silných a slabých stránek, které mohou pomoci dosáhnout určitého cíle nebo jeho dosažení naopak ztížit nebo znemožnit **(SW) – strengths, weaknesses** a příležitosti a ohrožení **(OT) - opportunities, threats**. V tomto případě mluvíme o externích faktorech.

Analýza vnitřního prostředí

Silné stránky

- mnohostranné využití v cestovním ruchu díky atraktivní krajině v okolí města,
- Třeboň má vybudovanou silnou historickou a kulturní tradici a disponuje velkým množstvím kulturních a historických památek,
- kulturní památky jako cíle domácího a zahraničního cestovního ruchu,
- dobrý technický stav objektů a infrastruktury,
- Vánoční a Velikonoční trhy,
- tradice lázeňství – léčebné zdroje, jedná se o nejvýznamnější jihočeské lázně,
- vžitá tradice cestovního ruchu,
- informační systém o městě pro veřejnost, naučné stezky včetně cyklotras,
- vodní prvky – rybník Svět a Zlatá stoka,
- procházkové promenády po hrázi Světa a Zlaté stoky,
- provozování rybářství,
- kvalitní životní prostředí města a okolí,
- významná strategická poloha města – blízkost hranic s Rakouskem a Německem,
- významný turistický, rekreační a sportovní potenciál,
- tradiční místní výroba (pivo).

Slabé stránky

- cestovní ruch je ovlivněn sezónností,
- dopravní provoz po okraji MPR na hrázi Světa a v části náměstí u Hradecké brány není ideálním řešením dopravy,
- slabá spolupráce při podpoře cestovního ruchu mezi Třeboní a zbytkem regionu,
- nedostatek snadno dostupných informací o turistických službách a atraktivitách.

Analýza vnějšího prostředí

Příležitosti

- atraktivní prostředí okolního regionu pro bydlení a podnikání,
- význam MPR a památek a zpřístupňování prostorů v MPR (Novohradská brána),
- dobrá dopravní dostupnost po silnici a železnici,
- dobrá dostupnost do centra Jihočeského kraje Českých Budějovic a dalších, významných měst kraje - např. Jindřichův Hradec, Soběslav, Veselí nad Lužnicí,
- rozvoj kulturní, sportovní a lázeňské pobytové turistiky,
- napojení cyklistických stezek na mezinárodní cyklotrasu Praha-Vídeň,
- rozvíjení mezinárodních vazeb a výměn,
- otevření schengenského prostoru v prosinci 2007,
- možnost využití čerpání prostředků z fondů Evropské unie na opravy památek,
- posílení vztahu s partnerskými městy Třeboně (Utena, Schrems, Interlaken, Horsens).

Hrozby

- posílení konkurenčního prostředí v oblasti lázeňství (např. maďarské lázně Gyer rakouské lázně Laa),
- globalizace, tzn. vznikají nové destinace cestovního ruchu a tradiční destinace bojují se stále silnější konkurencí,
- záplavy,
- nevyhovující dostupnost a stav komunikací a nedostatek parkovacích míst.

6. Závěr

Oblast cestovního ruchu je dynamickým, stále se rozvíjejícím odvětvím. Cestovní ruch se stal významným, nejen společenským a kulturním fenoménem naší doby. Změny v životním stylu, rozvoj dopravy a komunikačních spojení i změny ve stavu regionů přispívají k tomu, že lidé cestují ve stále větším měřítku.

Myslím si, že jihočeská turistická nabídka odpovídá současným trendům, přičemž největší zájem je zde o aktivní formy cestovního ruchu, především o cykloturistiku, ale také o vodáckou či pěší turistiku. Návštěvníci se rovněž zajímají o významné jihočeské památky a krátkodobé výlety.

Cílem mojí bakalářské práce bylo zmapovat postoje a názory návštěvníků ve vztahu k památkám a cestovnímu ruchu v MPR Třeboň, což se mi myslím podařilo.

Třeboň je od roku 1975 městskou památkovou rezervací s velkým množstvím zachovalých historických budov a z rozhodnutí Městského zastupitelstva v roce 1992, je zapojena do programu regenerace MPR. Co se aktivního naplňování cílů regenerace týká, dochází k postupnému zhodnocení a restaurování památkových prvků, modernizaci technického vybavení domů, výstavbě veřejného osvětlení, atd. V roce 1997 získala Třeboň Cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace MPR a MPZ.

V úvodu praktické části mojí bakalářské práce jsem se zabývala analýzou sekundárních dat. Ta spočívala ve zpracování statistiky návštěvnosti turistického regionu jižní Čechy a jeho atraktivit a to z toho důvodu, že tento region zahrnuje i MPR Třeboň. Výstupy z tohoto rozboru mi posloužily ke srovnání výsledků mnou provedeného sběru dat primárních.

V období podzim 2007 až léto 2008 jsem tedy provedla dotazníkový průzkum na turisticky nejzajímavějších místech v Třeboni. Aby byly výsledky co možná nejobjektivnější, oslovila jsem náhodný vzorek respondentů a jejich odpovědi

zpracovala do grafické podoby, doplněné o moje komentáře. Z těchto údajů jsem vytvořila profil typického návštěvníka MPR Třeboň.

Jde o muže ve věku mezi 26 – 35 lety, české národnosti, se středoškolským vzděláním. Přijíždí sem v létě, poprvé, na dvou- až třídenní výlet. Ubytování preferuje v místě návštěvy v penzionu, což znamená, že jeho náklady za ubytování na osobu a den pravděpodobně nepřesáhnou ca 700 Kč. Za stravování a vedlejší výdaje nehodlá utratit více než 400 Kč. Pochází z jižních Čech a spolu s rodinou nebo přáteli či známými přijíždí autem poznávat historické a kulturní památky a provozovat aktivní rekreaci.

Ačkoliv považuji výsledky statistiky návštěvnosti celého regionu jižních Čech za více vypovídající z toho důvodu, že bylo osloveno nepoměrně větší množství návštěvníků, než v mnou provedeném výzkumu, došla jsem z mého pohledu k víceméně shodným závěrům.

Za účelem doplnění a zkompletování údajů jsem provedla SWOT analýzu. Na základě všech výše uvedených rozborů se domnívám, že MPR Třeboň je vyhledávaným a oblíbeným turistickým cílem. Pokud využije svých silných stránek a příležitostí, může svou pozici na konkurenčním poli ještě posílit. Myslím si, že by se představitelé památkové péče měli ještě více zajímat o získání a správné využití finančních zdrojů z fondů Evropské unie, což by mohlo pomoci zamezit eventuelním hrozbám spojeným s posílením konkurenčního trhu. V dnešní době velice často skloňovaný pojem globalizace zde hraje také významnou roli a výhodu mají ty oblasti, které jsou něčím jedinečné. Domnívám se, že MPR Třeboň k nim jistě patří.

7. Informační zdroje

7.1. Bibliografické zdroje

1. HOLEČKOVÁ, Marie. KOZÁK, Pavel. **Sto léčivých míst Jižních Čech**. 2. vyd. Beroun: MH, 2003. 84 s. ISBN: 80-903023-0-0.
2. OBŮRKOVÁ, Eva. **Kam v Jižních Čechách**. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2006. 130 s. ISBN 80-251-0742-6.
3. DAVID, Petr. SOUKUP, Vladimír. **Velká turistická encyklopedie – Jihočeský kraj**. 1. vyd. Praha: Euromedia Group, k.s., 2008. 368 s. ISBN: 978-80-242-2075-8
4. KNÁPEK, Zdeněk. **Průvodce po nejkrásnějších místech Čech, Moravy a Slezska – 1. díl**. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2002. 308 s. ISBN 80-85839-60-1.
5. CHROMÝ, Pavel. **Jihočeský kraj – Průvodce po České republice**. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, a.s., 2003. 158 s. ISBN: 80-7011-734-6.
6. ČERNÝ, Jiří. **Poutní místa Jižních Čech – milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti**. 1. vyd. České Budějovice: Bohumír Němec – VEDUTA, 2006. 316 s. ISBN: 80-86829-7.
7. HOLEČKOVÁ, Marie. KOZÁK, Pavel. **Sto léčivých míst Jižních Čech**. 2. vyd. Beroun: MH, 2003. 84 s. ISBN: 80-903023-0-0.

7.2. Elektronické zdroje

1. www.czechtourism.cz
2. www.trebon.cz
3. www.trebon-mesto.cz
4. www.trebonsko.cz
5. www.trebonsko.ochrana.ochranaprirody.cz

7.3. Citace

[1] dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Presbyt%C3%A1%C5%99> [cit. 2009-2-5]

[2] dostupné z:

http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&typ_hledani=prefix&cizi_slovo=ambit
[cit. 2009-2-5]

[3] dostupné z:

http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&typ_hledani=prefix&cizi_slovo=urbani_stick%FD [cit. 2009-2-5]

[4] dostupné z:

http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=signat%E1%F8
[cit. 2009-2-5]

[5] dostupné z:

<http://www.jiznicechy.cz/index.php?menu=jizni-cechy> [cit. 2009-2-5]

[6] dostupné z:

<http://www.jiznicechy.org/cz/> [cit. 2009-2-8]

[7] dostupné z:

[http://www.env.cz/C1257458002F0DC7/cz/priroda_krajina/\\$FILE/OOP-zakon_114-1992.pdf](http://www.env.cz/C1257458002F0DC7/cz/priroda_krajina/$FILE/OOP-zakon_114-1992.pdf) [cit. 2009-2-8]

[8] dostupné z:

<http://www.trebonsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1112>
[cit. 2009-2-10]

[9] dostupné z:

<http://www.npu.cz/pp/dokum/legisl/> [cit. 2009-2-25]

[10] dostupné z:

http://www.aurora.cz/cz/13_1/ [cit. 2009-2-27]

[11] dostupné z:

<http://www.bera.cz/index.php?l=cz&p=12&r=99> [cit. 2009-2-27]

[12] dostupné z:

<http://www.shscms.cz/program-regenerace.html> [2009-4-10]

[13] dostupné z:

<http://www.npu-cb.eu> [2009-4-6]

[14] dostupné z:

<http://www.mesto-trebon.cz/Docs/ODokumenty/PROGRAM%20MPR.pdf>

[cit. 2009-4-6]

[15] dostupné z:

<http://www.mesto-trebon.cz/Docs/ProMedia/TZ%20-%20ZM-regenerace%20památek.doc> [cit. 2009-10-4]

[16] dostupné z:

<http://shscms.cz/cena-programu-regenerace.html> [cit. 2009-10-4]

[17] dostupné z:

<http://www.czechtourism.cz/?show=003014> [cit. 2009-10-4]

[18] dostupné z:

<http://www.trebonsko.cz/fotky/trebon/namesti/ipage00005.php> [cit. 2009-2-5]

[19] dostupné z:

<http://www.zamek-trebon.eu/fotogalerie-1/fotogalerie/> [cit. 2009-2-5]

[20] dostupné z:

<http://www.trebon-mesto.cz/index.php?l=cz&p=89&r=0> [cit. 2009-2-5]

[21] dostupné z:

<http://www.pivovar-regent.cz/cz/foto04.html> [cit. 2009-2-5]

[22] DAVID, Petr. SOUKUP, Vladimír. Velká turistická encyklopedie – Jihočeský kraj.

8. Přílohy

8.1. Seznam příloh

Příloha A - fotografie Třeboně	63
Příloha B - zastupitelstvem Jihočeského kraje schválené dotace v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón v roce 2008	65
Příloha C – monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky – profily turistických regionů (léto)	67
Příloha D - monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky – profily turistických regionů (zima)	69
Příloha E – dotazník	71

Příloha A - fotografie Třeboně

Obrázek 1 – Masarykovo náměstí [18]

Obrázek 2 – Státní zámek Třeboň [19]

Obrázek 3 – Schwarzenberská hrobka [20]

Obrázek 4 – Pivovar Regent [21]

Příloha B - zastupitelstvem Jihočeského kraje schválené dotace v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón v roce 2008

<i>p.č.</i>	<i>Vlastník</i>	<i>Název</i>	<i>Druh obnovy</i>	<i>Dotace Kč</i>
4	Město Blatná	ZŠ J.A. Komenského, Blatná č. 387	výměna oken a střešního pláště	150 000
5	Římskokatolická farnost Chvalšiny	kostel sv. Marie Magdaleny	oprava střechy jižní strany lodi	400 000
6	ŘKF Netolice	kostel Nanebevzetí Panny Marie	obnova fasády na severní straně kostela	300 000
9	Město Netolice	radnice čp. 1	stavební úpravy chodby v bráně, výměna dveří a oken, výměna dlažby	159 000
10	ŘKF Jindřichův Hradec	kostel s. Petra a Pavla	obnova fasády věže kostela s. Petra a Pavla	400 000
11	ŘKF Nové Hradky	klášter sv. Petra a v Pavla	oprava nátěru šindelové střechy kláštera	105 000
12	Město Rožmberk	kamenná kašna	konzervování a restaurování kašny	400 000
13	Město Sedlice	zámek čp. 1	výměna oken	200 000
18	ŘKF Soběslav	hřbitovní kostel sv. Marka	ochranný nátěr šindelové střechy	495 000
19	ŘKF Soběslav	kostel sv. Petra a Pavla	vnitřní výmalba kostela	560 000
20	ŘKF Třeboň	kostel Panny Marie Královny a sv. Jiljí	restaurování dřevěných plastik hlavního oltáře sv. Vít, sv. Václav a andělé	400 000
21	ŘKF Třeboň	kostel Panny Marie Královny a sv. Jiljí	restaurování dřevěných plastik hlavního oltáře sv. Vít, sv. Václav a andělé	195 993
25	Město Třeboň	plastika sv. Huberta	restaurování dřevěné polychromie	19 200
26	Město Třeboň	socha sv. Jana Nepomuckého	restaurování sochy	45 713
27	Město Třeboň	Mariánský sloup, Masarykovo náměstí	restaurování - celkové.	545 260

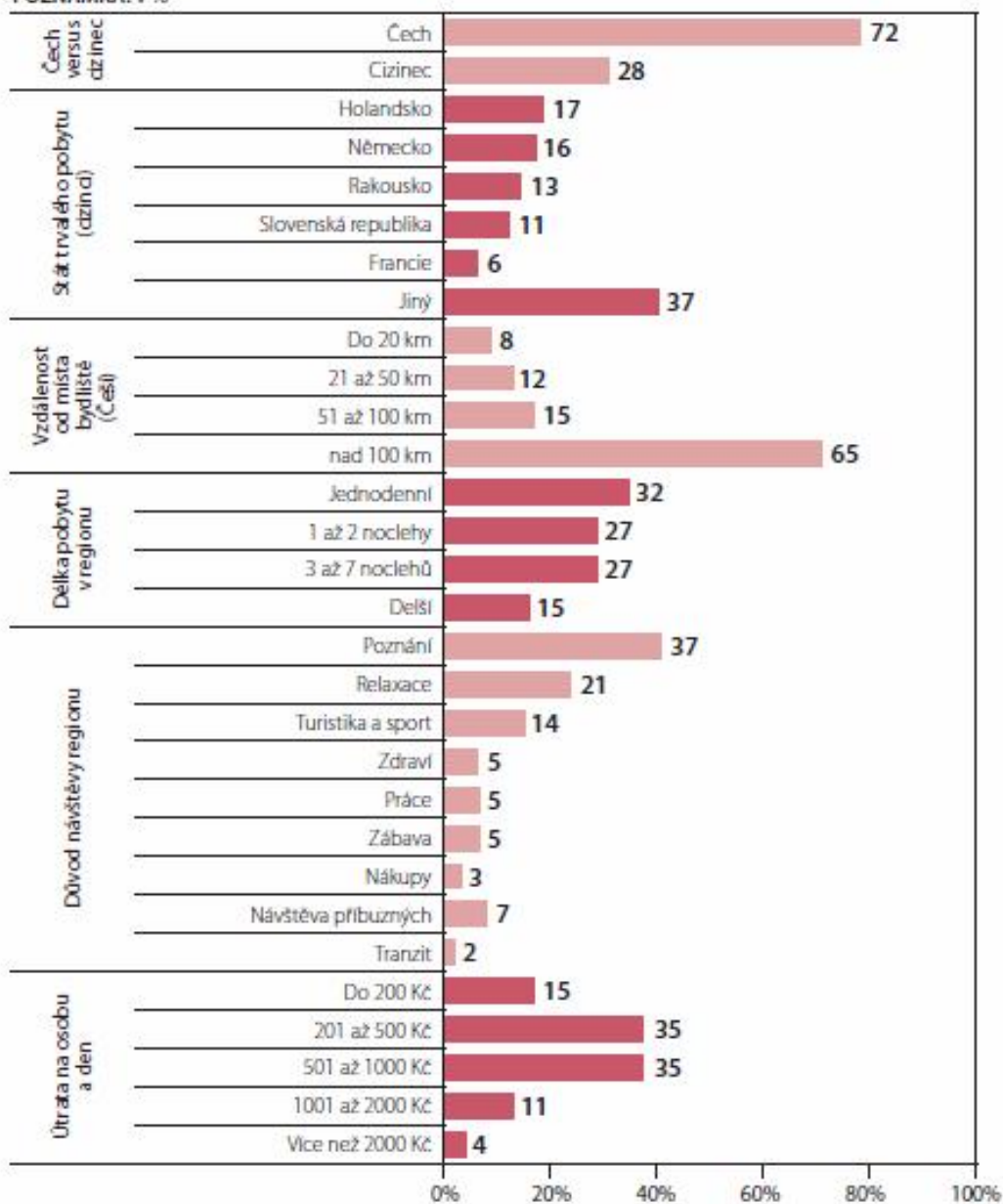
29	Novotný Jiří, Šobrova 2560, Písek	měš. dům č. 92	oprava střechy a klempířských prvků	75 000
34	Město Týn nad Vltavou	podzemní chodby	obnova historické studny	327 368
35	Město Týn nad Vltavou	podzemní chodby	úprava vstupu do podzemních chodeb	22 632
36	ŘKF Vlachovo Březí	hřbitovní zeď	celková obnova	320 023
37	ŘKF Vlachovo Březí	oltář sv. Jana Nepomuckého v kostele Zvěstování Páně	restaurování	170 000
38	JUDr. Petr Schön, Vlachovo Březí 410	dům čp. 188	obnova severovýchodní fasády, obnova sklepních prostor, výměna oken v zadním traktu, obnova vnitřních omítek	210 000
39	Město Vlachovo Březí	zámek čp. 22	obnova střešního pláště	119 977
40	Město Volyně	radnice čp. 1	I. etapa obnovy vnitřních prostor - výměna oken, repase a výměna dveří, úprava niky obřadní místnosti	200 000
41	Cisterciácké opatství Vyšší Brod	bývalá administrativní budova	oprava interiéru	100 000

Příloha C – monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky – profily turistických regionů (léto)

JIŽNÍ ČECHY: Profil návštěvníků (léto)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n = 3029

POZNÁMKA: v %

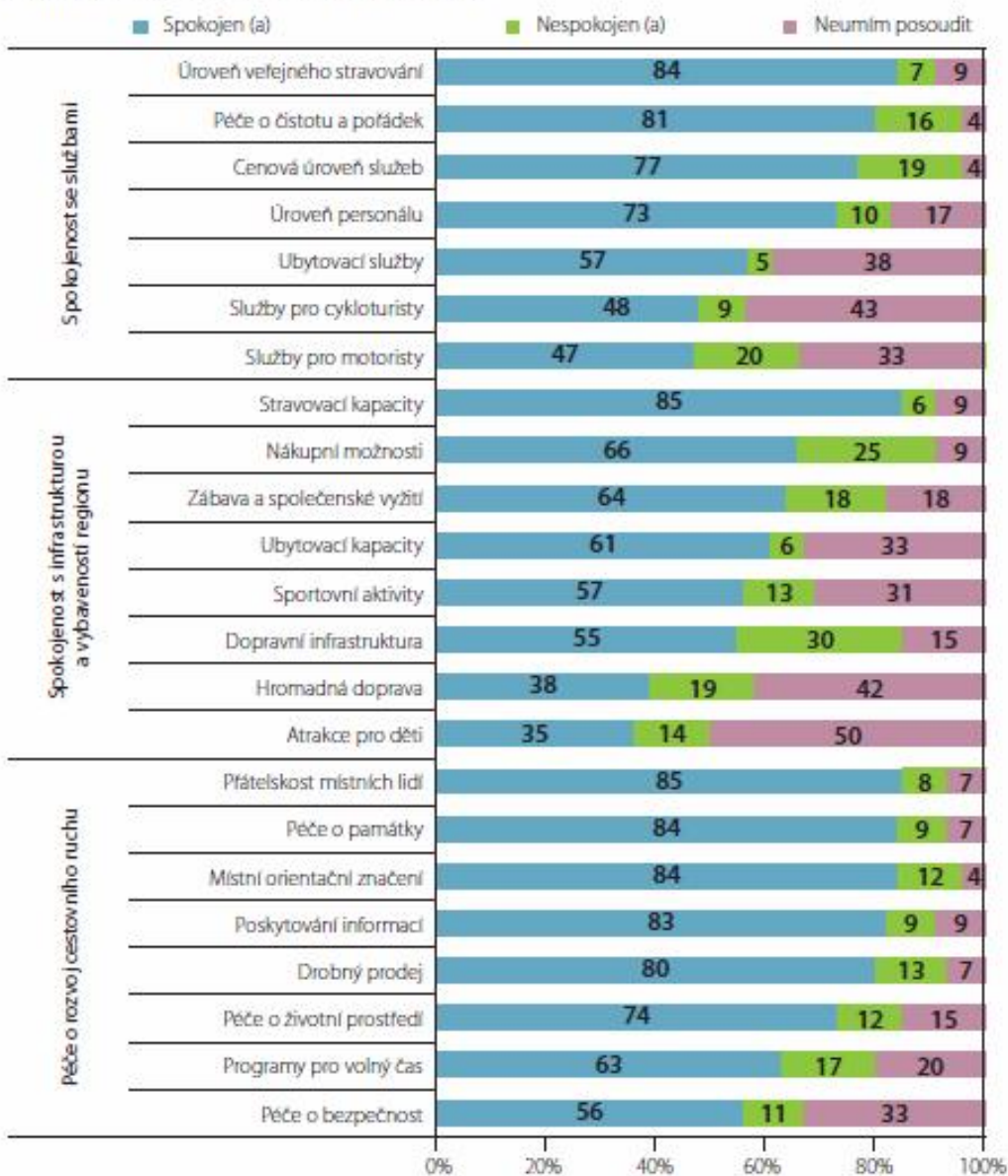

ZDROJ: Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky

JIZNÍ ČECHY: Spokojenost s návštěvou (léto)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n = 3029

POZNÁMKA: v % (sečteny odpovědi „velmi“ a „spíše“)

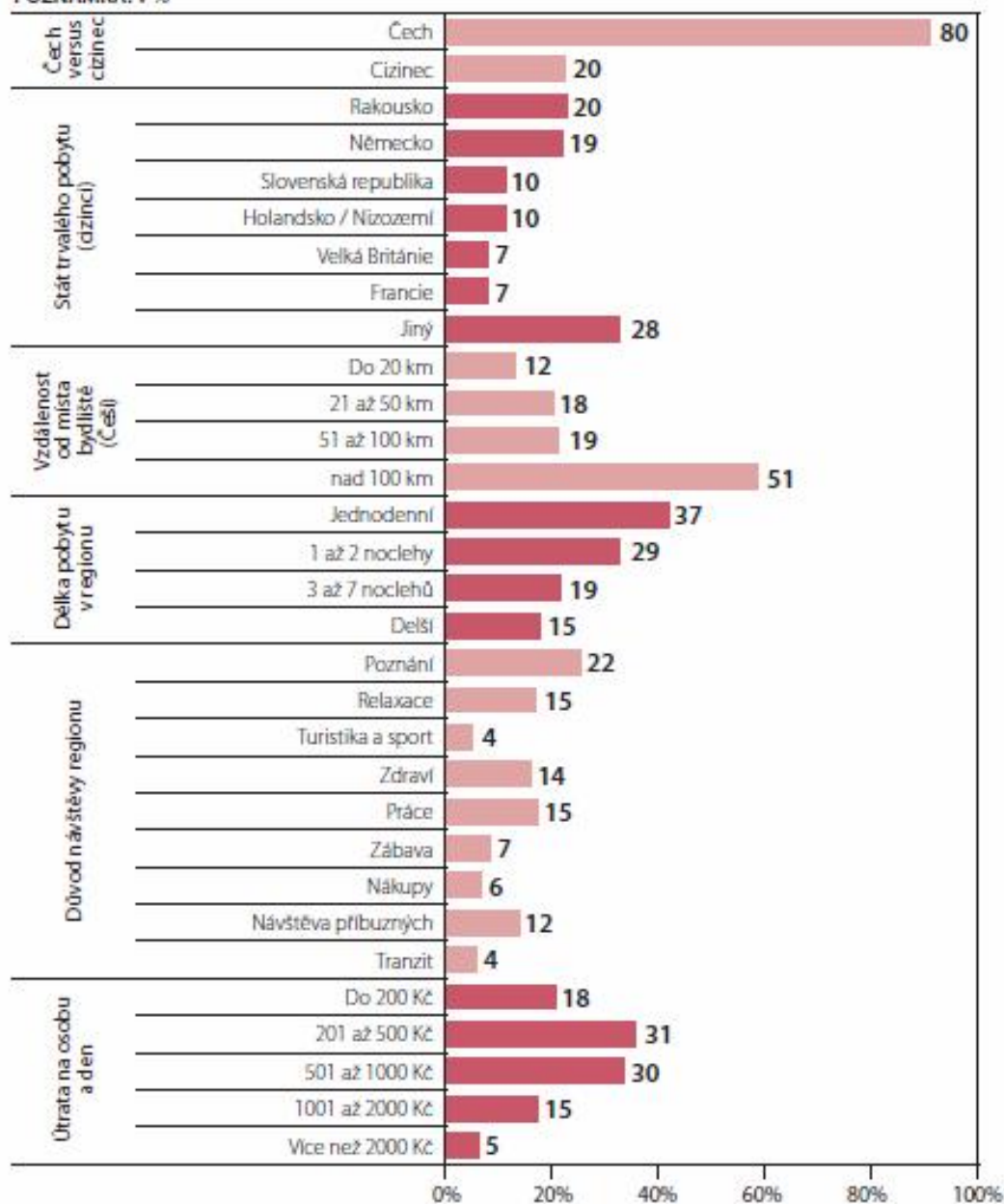
ZDROJ: Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky

Příloha D - monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky – profily turistických regionů (zima)

JIŽNÍ ČECHY: Profil návštěvníků (zima)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n = 2396

POZNÁMKA: v %

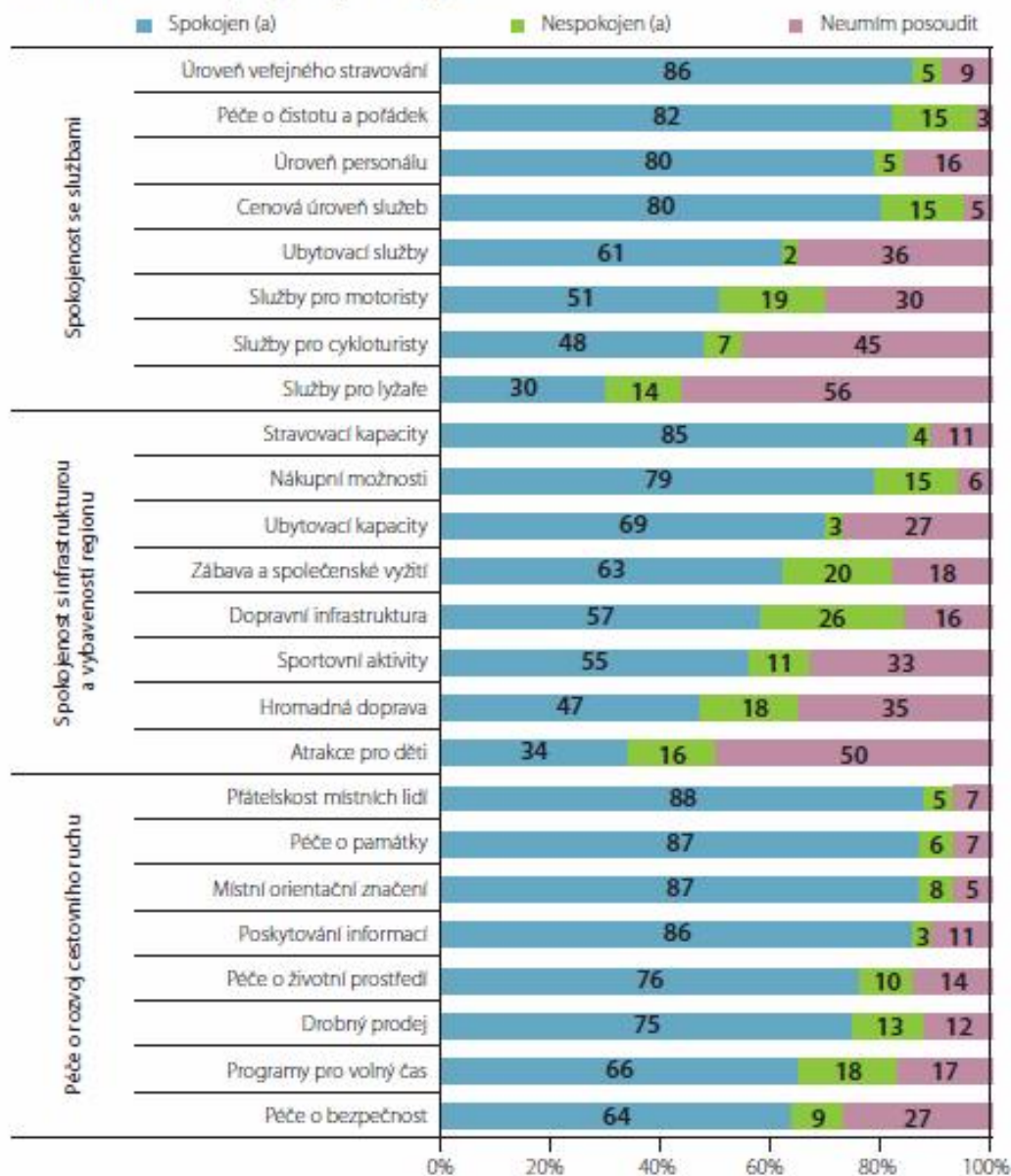

ZDROJ: Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky

JIŽNÍ ČECHY: Spokojenost s návštěvou (zima)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n = 2396

POZNÁMKA: v % (sečteny odpovědi „velmi“ a „spíše“)

ZDROJ: Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky

Příloha E - D O T A Z N Í K (typ BP – B)
Pro návštěvníka vybrané destinace (místa, města) – společná část

1. Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy?

dovolená, odpočinek	výlet	návštěva příbuzných, známých	jiné důvody.....
pouze projíždím	služební cesta	zdravotní pobyt, léčení, lázně	

2. Jak často navštěvujete toto město (místo)?

poprvé	podruhé	potřetí	několikrát ročně
asi jednou ročně	asi jednou za tři roky	pravidelně jednou za.....	

3. Ve kterém ročním období do tohoto místa zpravidla zavítáte?

jaro	léto	podzim	zima
------	------	--------	------

4. Jak dlouho se tentokrát zdržíte v tomto městě (místě)?

kolik hodin (bez přenocování).....	kolik dnů
------------------------------------	-----------------

5. Jak dlouho se tentokrát zdržíte v České republice (pouze pro cizince)?

kolik hodin (bez přenocování).....	kolik dnů
------------------------------------	-----------------

6. Co hodláte v tomto městě (místě) nebo jeho okolí navštívit a nebo jste již navštívil?

(každý student doplní podle místa, ve kterém bude provádět průzkum, je důležité pro budoucí odhad počtu tuzemských a zahraničních turistů v daném místě)

Státní zámek Třeboň	rybník Svět	pivovar Regent	jiné
Schwarzenberská hrobka	náměstí	klášter sv. Jiljí	

7. Pokud jste zde na více dnů, kde jste ubytován?

v tomto místě	v tomto regionu	v Praze	na více místech	jinde
---------------	-----------------	---------	-----------------	-------

8. Pokud zde budete nocovat, v jakém zařízení to převážně bude?

hotel	ubytování v soukromí	chata, chalupa	jinak
penzión	kempink/tábořiště	u známých/příbuzných	

9. Jaké byly Vaše priority při výběru tohoto regionu ? (uveďte i více odpovědí)

příroda	čisté životní prostředí	klidné prostředí bez hluku	lesy, krajina	vodní plochy a toky
kultura	historická města a památky	dobře vybavená zařízení pro turisty		kulturní akce a zábava
sport, pohyb	výkonnostní sport		rekreační sport, turistika	aktivní rekreace
ostatní	pracovní důvody	soukromé důvody	jiné.....	

10. Jak cestujete?

sám	s rodinou nebo přáteli	skupinový zájezd	jinak.....
-----	------------------------	------------------	------------

11. Jaký dopravní prostředek jste použil (a) ? (uveďte jen dopravní prostředek do tohoto města)

osobní automobil/motocykl	autobus	vlak
kolo, lyže	loď	pěšky
jiný způsob přepravy.....		

12. Jste ochoten uvést konkrétní místo Vašeho trvalého bydliště (bud' město, či kraj nebo část státu, ve kterém bydlíte?

.....

13. Odhadněte vzdálenost z místa Vašeho bydliště do tohoto místa?

do 10 km	11 až 50 km	51 až 100 km	101 až 200 km
201 až 400 km	4001 až 800 km	801 až 1200 km	1201 až 1600 km
1601 až 2000 km	2001 až 3000 km	3001 až 5000 km	5001 a více

14. Kolik peněz průměrně vydáte na osobu a den v KČ (bez cestovních výloh) ?

za ubytování	do 100	101-400	401-700	701-1000	1001-1300	nad 1300
za stravování	do 100	101-400	401-700	701-1000	1001-1300	nad 1300
vedlejší výdaje/nákupy	do 100	101-400	401-700	701-1000	1001-1300	nad 1300

15. Údaje o Vás:

15. Jaký je váš:						
pohlaví	muž	žena				
stát, ve kterém máte trvalé bydliště	Rakousko	Německo	Holandsko	Slovensko	Francie	Polsko
	jiný, uveďte který.....					
věk	do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání	základní/vyučen		střední		vysokoškolské	

Místo:

Tazatel:

Dat